

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
— Telefon št. 190.

Računi pri pošti. Ček. zavodil: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto
78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—,
za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica števil. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo

Angleški obisk v Rimu

Na diplomatske obiske se je svet v zadnjem času že tako navadil, da jih zasleduje sicer pozorno, a z večjo mirnostjo in preudarnostjo kakor pred nekaj leti, ko so se izven Zeneve zdeli nekaj manj navadnega in tudi manj potrebnega. Odkar pa je avtoriteta Društva narodov zrušena, so postali obiski državnikov nujna potreba za vzdrževanje mednarodnih stikov, brez katerih si normalnega mednarodnega razvoja ne moremo misliti. Napovedani obisk angleškega ministrskega predsednika Nevillea Chamberlaina in zunanjega ministra lorda Halifaxa v Rimu med 10. in 13. tega meseca še celo lahko uvrstimo med povsem normalne pojave novih odnosov med Anglijo in Italijo, kakor so na zunaj obeleženi z velikonočnim sporazumom z dne 26. aprila lanskega leta, uveljavljenim dne 26. novembra.

V zvezi z rimskim obiskom zanimajo zlasti tri stvari: kako je do njega prišlo, kakšen bo predmet razgovorov angleških in italijanskih državnikov in kakšni utegne biti vpliv tega obiska na bližnji razvoj odnosov med evropskimi velesilami in s tem v zvezi seveda tudi na splošni mednarodni razvoj.

O možnosti izmenjave uradnih diplomatskih obiskov med Italijo in Anglijo se je govorilo že takoj ob podpisu angleško-italijanskega sporazuma lanskega Veliko noč. Nekateri so tedaj napovedovali bližnji Chamberlainov obisk v Rimu, drugi pa obisk italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana v Londonu, a čuli so se končno tudi glasovi o možnosti osebnega kontakta med angleškim premierom Chamberlainom in italijanskim ministrskim predsednikom Mussolinijem izven Italije. Nova zaostritev zaradi Španije v vprašanju priznanja italijanske imperije, na tretji pa končno naraščajoča napetost v srednji Evropi v razpletu češko-slovaške krize so bili pojavi, ki so odzveli zamisliti o medsebojni izmenjavi angleško-italijanskih diplomatskih obiskov sleherni aktualnost. Z dnevnega reda pa to vprašanje ni bilo odstavljeno, kajti angleški odpravnik poslov v Rimu lord Perth je medtem stalno vzdrževal stike in nadaljeval razgovore z italijansko vlado, tudi še potem, ko so, kakor znano, običajna na mrtvi točki francosko-italijanske pogajanja za sklenitev podobnega sporazuma, kakršnen je že bil sklenjen med Londonom in Rimom.

Monakvska konferenca ob koncu septembra je pomenila važen korak naprej tudi v pogledu novega razvoja italijansko-angleških odnosov. Ne le, da je bil s to konferenco med drugim omogočen prvi osebni kontakt med Chamberlainom in Mussolinijem, temveč sta se šefa obeh vlad ob tej priliki mimgrede sporazumela tudi o uveljavljenju velikonočnega sporazuma, ki je zares kmalu nato sledilo. V neposredni zvezi s tem osebnim stikom je končno prišlo še Mussolinijevo vabilo Chamberlainu za obisk v Rimu.

Ako imamo vse to pred očmi, sta nam namen in pomen angleškega obiska v Rimu obeležena že po teh zunanjih okoliščinah, ki so na eni strani vezane na lansko izboljšanje odnosov med obema velesilama, na drugi strani pa na splošni mednarodni preokret, ki je nastal z monakvsko konferenco in po njej, zlasti v odnosih med velikimi evropskimi državami. S tem je vsaj na splošno označen tudi možni predmet rimskih razgovorov, ki jim je z navedenimi okoliščinami dan glavni okvir. Seveda ne smemo pri uganjanju o predmetu teh razgovorov prezreti tudi vseh tistih pojavov, ki so sledili po monakovski konferenci, pri čemer moramo zlasti upoštevati novo napetost med Italijo in Francijo zaradi neresenih sredozemskih vprašanj, ki zanimajo posredno tudi Anglijo. Ni brez pomena v tej zvezi opozorilo na prvo italijansko uradno objavo o Chamberlainovem in Halifaxovem obisku, po kateri predmet rimskih razgovorov ni bil že v naprej določen, in to iz dveh razlogov: prvič zato ne, da ne bi ti razgovori izgubili »potrebne prožnosti«, drugič pa zato ne, ker »ni mogoče v naprej vedeti, kateri problem bo ob obisku najbolj zanimal obe državi«.

Po zaostritvi francosko-italijanske napetosti sredi decembra so se najprej razširile vesti, da se bosta angleška državnik na svoji poti v Rim — prav zaradi možnosti, da bi bili tudi odnosaji med Francijo in Italijo postavljeni na dnevni red rimskih razgovorov — najprej ustavila v Parizu. Pozneje je bila ta vmesna postaja izključena iz programa, očitno po želji samega angleškega premiera, ki ni želel svojih razgovorov z italijanskimi državniki obremeniti z zavirajočimi predskoti. Pač pa se bosta po sedanjih vestih Chamberlain in Halifax ustavila v Parizu na svojem povratku iz Rima.

Mnogo se je v zadnjem času pisalo tudi o možnosti angleškega posredovanja med obema sprtima »latinskima sestrama«. Toda uradno se zdi ta domneva brez podlage. Francosko uradno spo-

ITALIJA ZAHTEVA NOVO RAVNOTEŽJE V SREDOZEMLJU

Francija odklanja vsako posredovanje, v Italiji pa so mnenja, da se bo dal spor zadovoljivo urediti le s sodelovanjem vseh 4 velesil

Rim, 3. jan. o. Rimski politični krogi sodijo, da bo izhodna točka za pogajanja glede italijansko-francoskih spornih vprašanj odpoved sporazuma iz l. 1935. Sporazum, ki sta ga sklenila Mussolini in Laval pred 4 leti, prav za prav ni nikoli eksistiral in je dejansko le zaradi tega, ker je predstavljaj diplomatski dokument, oviral diplomatsko diskusijo o reviziji francosko-italijanskih odnosov. Italijanska vlada je torej s svojo noto z dne 11. decembra preteklega leta dala pobudo za direktna pogajanja, ki se doslej niso mogla pričeti samo zaradi pridržkov, ki jih je Francija izrazila v svojem odgovoru na italijansko noto.

Francoska vlada je medtem razvila živahno diplomatsko akcijo, da bi si zagotovila sodelovanje in solidarnost angleške vlade, še preden bi mogla italijanska vlada precizirati svoje zahteve. Kakor zatrjujejo omenjeni krogi, je to francosko postopanje izzvalo samo večjo napetost v odnosih med obema sestradama. Poleg tega se je pojavila možnost, da bi morebitno angleško posredovanje v bližnjih dneh moglo francosko-italijanski spor postaviti na širšo mednarodno osnovo. Francoska vlada je zato že od vsega početka izjavljala, da ne bo dopustila nikakega

vmešavanja v svoje zadeve z Italijo in tudi ne bo priznala nobenih velesil kakršnekoli posredovalne vloge.

»Gazetta del Popolo« kritizira stališče francoske vlade in pravi, da bi bilo odveč iskati kako širšo podlago za normalizacijo francosko-italijanskih odnosov, ker je že v dosedanjem okviru vseh spornih vprašanj dovolj široka. Do normalizacije italijansko francoskih odnosov bo moglo priti šele, ko se bodo uredila vsa vprašanja, ki se niso rešila z versajsko pogodbo. Francija bo morala izpolniti vse svoje stare obveznosti do Italije. Poleg tega bo treba najti novo ravnotežje med pravicami in potrebami francoskega ter italijanskega imperija na Sredozemskem morju. Sedanji položaj onemogoča tako ravnotežje sil in sicer v prvi vrsti po francoski krivdi.

Rimski »Piccolo« je mnenja, da francoski poskus omejiti spor na Pariz in Rim, ne bo uspel. Na to kaže tudi govor francoskega veleposlanika François Ponceta, ki ga je imel na Novo leto v Rimu na sestanku francoske kolonije, ko je dejal, da se bodo mogla vsa sporna vprašanja med Francijo in Italijo rešiti v duhu, ki je prišel do izraza na monakovskem sestanku vodilnih zastopnikov štirih evropskih velesil. Torej se bo moral francosko-italijan-

ski spor urejati na istem terenu, kakor so se druga evropska vprašanja.

Nov angleški veleposlanik v Rimu

London, 3. januarja. b. Zunanje ministrstvo uradno objavlja, da se bo v aprilu tega leta sedanji angleški odpravnik poslov v Rimu lord Perth umaknil in da

Angleško-nemška gospodarska pogajanja

London, 3. jan. br. Guverner Angleške banke Montague Norman bo odpotoval jutri s svojo soprogo v Berlin, da vrne obisk guvernerju nemške državne banke dr. Schachtu, ki je bil pred božičem v Londonu. Norman bo ostal v Berlinu dan ali dva. Imel bo več razgovorov s Schachtom in drugimi zastopniki nemških gospodarskih krogov. Dr. Schacht je bil danes pri kancelarju Hitlerju, ki mu je dal potrebna navodila za razgovore z guvernerjem Angleške banke.

Kakor zatrjujejo, je Schacht v Londonu v resnici načel vprašanja, kako bi se valoriziral nemški izvoz v Anglijo v zvezi

bo za njegovega naslednika imenovan kot veleposlanik sir Percy Loraine, sedanji angleški poslanik v Ankari. Sir Percy Loraine je 58 let star in pripada stari angleški plemiški rodbini. Svojo diplomatsko kariero je začel najprej s tajništvom na britanskem poslanstvu v Pekingu, od koder je nato odšel v Pariz, nato še v Madrid in Varšavo.

Od leta 1921 do leta 1926 je bil poslanik v Iranu, nato pa v Atenah tri leta. Leta 1929 je bil imenovan za britanskega komisarja v Egiptu in Sudanu, kar je ostal do leta 1933, ko je bil imenovan za poslanika v Ankari. V Londonu ga smatrajo za enega izmed najbolj sposobnih angleških diplomatov in najtemeljitejšega poznavalca sredozemskih vprašanj, kar ga kot nalašč usposablja za poslanika v Rimu, kjer ga čaka doslej najpomembnejša diplomatska naloga.

z izseljevanjem Židov iz Nemčije. V Londonu so tedaj zavzeli odklonilno stališče glede njegovih predlogov. Kakor zatrjujejo sedaj dobro poučeni krogi, se bodo razgovori o teh vprašanjih ta teden v Berlinu nadaljevali. Poleg tega so na dnevnem redu berlinskega obiska Montague Normana še druga vprašanja, ki se tičejo gospodarskih in trgovinskih odnosov med obema državama.

Norman namerava odpotovati iz Berlina v Basel, kjer se bo udeležil običajne mesečne seje upravnega odbora banke za mednarodna plačila.

Na češkem bo odpuščenih 42.000 javnih nameščencev

Polovica med njimi je omoženih uradnic — Reduciranje nameščencev s tem še ni končano

Praga, 3. jan. h. Na podlagi smernic, ki jih je izdelala vlada bo sedaj izločenih iz državne službe 42.000 javnih nameščencev. Skupno je v vsej republiki okrog 371.000 državnih uradnikov na sistemiziranih mestih. Med temi je okrog 57.000 ženskih moči. Sedaj bo upokojenih 5.000 uradnikov, ki so stari že nad 60 let, 16.000 uradnikov, ki so stari nad 55 let, ter 21.000 omoženih uradnic in nameščenk. Ako se bo pokazalo za nujno potrebno, bo število uradništva še bolj zmanjšano.

Zborovanje nove češke mladine

Praga, 3. jan. AA. (ČTK). Snoči je bilo v veliki dvorani Lucerni v Pragi zborovanje mladine, ki pripada stranki narodnega edinstva. Zborovanja so se udeležili tudi ministri Havelka, bivši minister Černý, predsednik stranke in več drugih uglednih političnih osebnosti. Zborovanje se je začelo s petjem narodne himne, nakar so nastopili razni govorniki, ki so poudarjali pomen gesla, pod katerim je bilo to mladinsko zborovanje sklicano. Namreč gesla »Hodemo delati in živeti«. Predsednik praškega odseka mladinske stranke narodnega edinstva Bohumil Haninger je izjavil v svojem govoru med drugim:

»Rod, ki je izšel iz vojaške službe, ki jo je opravil pred nekaj meseci, ko je bila mobilizacija, se vrača k svojemu mirnemu delu. Hočemo ukiniti kolektivno neodgovornost in na njeno mesto postaviti avtoriteto in osebno odgovornost.«

Drugi govorniki so pozivali k sodelova-

nju z brati Slovaki. Podobno zborovanje je bilo istočasno tudi v neki drugi dvorani zadaj, kjer je bila velika dvorana premajhna za vse, ki so se hoteli udeležiti zborovanja.

Francoski odbor za begunce iz CSR

Pariz, 3. jan. o. Tu se je ustanovil odbor za podpiranje beguncev iz Češkoslovaške. Delovni predsednik odbora je predsednik senatskega zunanje-političnega odbora senator Beranger. Med častnimi člani so nadškof Verdier, protestant škof Bergner in židovski vrhovni rabin Levy. V odboru so zastopane tudi razne politične stranke.

Francoski listi so danes objavili proglas odbora, v katerem apelira na vse Francoze, naj prispejajo na pomoč beguncem iz Češkoslovaške. Odbor se v svojem proglasu zavzema tudi začasno zaposlitev in kolonizacijo teh beguncev v francoskih kolonijah.

90 milijonov londonske zbirke

London, 3. jan. AA. (Reuter). Londonski župan je ustanovil kakor znano mesečno oktabro preteklega leta sklad za pomoč beguncem iz Češkoslovaške. Kakor poročajo zdaj časopisi, je sedanje stanje tega sklada tole: vpisanih je 360.000 funtov sterlingov (90 milijonov din), od česar so porabili 350.000 funtov sterlingov za denarno in drugačno podporo beguncem.

politični »odprtih vrat« glede Kitajske, bo Dedinjene države prisiljene k represalijam. Predvsem bodo morale prepovedati uvoz blaga iz Japonske. Prepoved uvoza bi mogel skleniti tudi kongres in sicer po zakonu o carinskih tarifah. Ta ukrep bi se mogel izpolnjevati tudi s prepovedjo izvoza vseh proizvodov iz Jedinjenih držav na Japonsko. Japonska bi morla v tem primeru izvršiti gotove represalije proti Zedinjenim državam, kakor n. pr. prekinjenje diplomatskih odnosov, nikdar pa ne bi napovedala vojne. »Vemo, da Japonska ne bo nikdar prišla na to stran Tihega oceana.«

Senator je končno poudaril, da govori v svojem imenu, vendar pa v dobro obveščenih krogih smatrajo, da se iz njegovih besed da pričakovati, da bodo podvzeti energični ukrepi proti Japonski, če odgovor japonskega zunanjega ministrstva ne bo zadovoljiv. Izjave senatorja Pittmana so tem bolj pomembne, ker so bile podane tik pred začetkom zasedanja kongresa.

Ameriško posojilo Kitajski

Washington, 3. jan. br. Pogajanja, ki so se vodila med ameriško in kitajsko vlado glede dovolitve večjega posojila Kitajski, so bila sedaj zaključena. Amerika bo dala Kitajski posojilo v višini 50 milijonov dolarjev. Del tega posojila bo služil za kritje kitajskih naročil pri ameriški oboroževalni industriji ostanek pa za nakup raznih potrebščin za kitajsko vojsko. V političnih krogih sodijo, da je hotela ameriška vlada na ta način podpreti Kitajsko v borbi proti Japonski in zadati s tem Japoncem hud udarec v odgovor na japonsko politiko na Daljnem vzhodu.

Aretacija angleškega podkonzula v Španiji

Diplomatska afera med Anglijo in Francovo Španijo

Burgos, 3. jan. AA. Francova vojna policija je aretirala Ernesta Goldinga, ki je bil zadnjih 10 let angleški vicekonzul v San Sebastianu in njegovo ženo. Aretacija je v zvezi s sodno preiskavo v znani aferi najdenih dokumentov v pritlji angleškega podkonzula.

London, 3. jan. AA. Angleška vlada še ni prejela obvestila o aretaciji angleškega podkonzula v San Sebastianu in njegove soproge. Po mnenju Reuterjevega dopisnika bo ta aretacija povzročila zelo mučen položaj. Angleški podkonzul Golding je znan kot dober uradnik, ki je svoje posle izvrševal v splošno zadovoljstvo ter se mu ni moglo nikdar niti najmanjše očitati. An-

gleški krogi so iznenadeni, ker so Francove oblasti aretirale Goldinga, preden so o tem obvestile predstavnika Velike Britanije ter se z njim posvetovala o konzulovi aretaciji.

Foreign office je odredil nujno preiskavo o vzroku aretacije. Golding je bil po prvi preiskavi izpuščen na svobodo kot nekriv, toda v poznejši preiskavi so Francove oblasti ugotovile, da je bilo med inkriminiranimi dokumenti tudi pismo, s katerim so republikanski vojniki dobili ukaz, naj skušajo preko Goldinga priti v zvezo z Barcelono. Prav tako jim je bilo zapovedano, da se pri pisanju poslužujejo nevidnega črnila.

Boji v Kataloniji

Nacionalistične čete prodirajo dalje, po republikanskih zatirjevanjih pa njihova ofenziva že popušča

Pariz, 3. jan. br. Boji na katalonski fronti so že znatno popustili. Danes so bili nacionalisti aktivni le še v odseku pri Balagueru, kjer jim je po poročilih iz Burgosa uspelo predreti republikansko fronto in zavzeti nekaj važnejših postojank okrog Concase. Na drugih delih fronte ni bilo večjih sprememb.

Francova letala so zopet prešla k napadam na republikanska mesta. Ponovno so bombardirala Barcelono, Valencijo in Cartageno. Silovit napad je bil izvršen zlasti na valencijsko luko. Pet velikih pristaniških skladišč je bilo razdejanih. Napadalc so pri bombardiranju uporabljali zažigalne bombe, ki so povzročile v luki več požarov.

London, 3. jan. AA. (Reuter). Po vestih iz Španije se položaj na katalonskem bojišču v zadnjih 48 urah ni spremenil, čeprav so v teku še srditve borbe. Aktivnost nacionalistov je še vedno velika, toda po mnenju vojaških krogov v Barceloni je borbenost že popustila. Na severnem bojišču so bili napadi nacionalistov odbiti ter se fronta nahaja 8 do 10 milj od Arteeze. V odseku med Lerido in Granadello se republikanske čete dobro branijo in so morali nacionalisti vsako ped zemljo zelo drago plačati. V odseku Cabanez, ki je najnevarnejši del bojišča, gradijo nacionalistične čete mostove čez reko Ebro. Dasi so nacionalistične čete imele nekaj uspehov južno od Leride, se jim v teku zadnjih

10 dni ni posrečilo priti do strateško dobrih novih postojank.

Salamanca, 3. jan. AA. Uradno poročilo nacionalistične poveljstva pravi:

Nacionalisti so dosegli v Kataloniji nadaljnje uspehe in so nadaljevali ofenzivo. V severnem odseku so čete generala Minos Grando zasedle mesta Val de Levra, Alentorno, Rubio de Abaho in Rubio de Emedio. Na jugu so čete generala Solcaga zasedle Huncoso, Tore de Spanol in nekatere druge sovražne postojanke. Naše čete napredujejo na vseh bojiščih. Sovražne izgube so bile večje kakor prej. Pretekli dni. Na bojišču je obležalo 500 republikancev, ujetih pa je bilo 2.624. Med zgornjim vojnim plenom je tudi 100 strojnic in 3 skladišča orožja. Nacionalistična letala so bombardirala vojaške objekte v Tarragoni, Barceloni in Kartageni ter železniško postajo v Tarragoni. Sestreljeno je bilo eno republikansko letalo, verjetno pa je, da je padlo na tla še neko lovsko letalo, če ne več.

Sestreljena Francova letala

Madrid, 3. jan. AA. Uradno objavljajo, da je bilo 1. 1938 sestreljenih 652 nacionalističnih letal. Napram 293 v l. 1937. Izmed l. 1938 sestreljenih letal je bilo 320 tipa Fiat, 171 tipa Messersmith, 126 Dornier in Henkel ter 35 raznih drugih znamk.

Priprave za volitve v Angliji

London, 3. jan. o. V zadnjih dneh so se razširile v Angliji vesti o bližnjih parlamentarnih volitvah, ki pa so bile dokaj v protislovju. Danes je bilo mogoče iz zanesljivega vira vedeti, da je notranji minister sir Samuel Hoare res dal pobudo v tej smeri. Pristojnim oblastem je odredil, naj prične sestavljati volilne sezname in pripravljati tudi vse ostalo gradivo za volitve. Kljub tem ukrepom vendarle ni mogoče reči z vso gotovostjo, da bodo volitve že v dognednem času. Dobro poučeni krogi so mnenja, da bodo brzokone v pričetku prihodnjega novega leta.

Huda vročina v Argentini

Buenos Aires, 3. jan. br. Dočim besne v Severni Ameriki hudi snežni viharji je zajel vso Argentino pravi poletni vročinski val. Danes so v Buenos Airesu zabeležili v senci 37, v nekaterih severnejših krajih pa celo 46 stopinj celzija.

Zaplenjen zaklad ruskih aristokratov

Varšava, 3. jan. o. Iz Moskve poročajo, da je policija odkrila velik zaklad, ki so ga skrivali nekdanji ruski aristokrati. Agentje GPU so v nekem pokrajinskem mestu, katerega ime pa se ne navaja, našli večjo množino draguljev v vrednosti 20 milijonov zlatih rubljev. V času revolucije sta ta zaklad odnesli iz Leningrada dve ruski aristokrati. Zbežali sta z njim v omenjeno pokrajinsko mesto, kjer sta zadnjih 20 let živeli v skromnih razmerah, čeprav sta razpolagali z milijonskim premoženjem. Ruska policija je zaklad zaplenila, obe aristokrati pa aretirala.

Danski prestolonaslednik na potu v Ameriko

Kodaň, 3. jan. o. Danski prestolonaslednik in princesa Ingrid sta danes odpotovala v Ameriko, kjer bosta ostala nekaj tednov.

Roosevelt zahteva sto milijard za javna dela

Sestanek severnoameriškega narodnega predstavništva
Pričakovanje Rooseveltove otvoritvene poslanice

Washington, 3. jan. h. Danes se je sestel 76. kongres Zedinjenih držav Severne Amerike, ki je bil izvoljen novembra lanskega leta. Današnja seja je bila kratka in se je kongres na njej samo konstituiral. Jutri dopoldne bo prva delovna seja, na kateri bo prečital predsednik Roosevelt svojo z veliko napetostjo pričakovano poslanico. Po informacijah iz dobro poučenih krogov in po napovedbah predsednika kongresa bo vsebovala poslanica v glavnem naslednje točke:

1. Zunanje-politični položaj, ki je po mnenju predsednika Roosevelta zelo resen.
2. Pospešeno oboroževanje Zedinjenih držav.
3. Obsežen zakonodajni program za reorganizacijo transportnih ustanov, predvsem železnice.
4. Reorganizacija državne uprave.
5. Reforme na gospodarskem področju Rooseveltovega gospodarskega programa (New Deal). Roosevelt bo v zvezi s tem zahteval od kongresa odobritev izrednih kreditov za organizacijo javnih del v svrhu

pobijanja brezposelnosti. Zatrjujejo, da bo Roosevelt v to svrhu zahteval od kongresa 1.875 milijonov dolarjev (skoro sto milijard dinarjev). Ta ogromna vsota se zdi mnogim članom kongresa prevelika obremenitev državne blagajne in trdijo, da bo kongres pristal največ na 500 do 750 milijonov.

Akcija za panameriško unijo se nadaljuje

New York, 3. jan. o. Po panameriški konferenci v Lima, ki ni dosegla rezultatov, kakršni bi do kraja zadovoljili washingtonske državne, so Zedinjene države razvile veliko diplomatsko akcijo, da bi vendarle dosegle ustanovitve panameriške unije. Danes so se v Washingtonu zbrali vsi ameriški diplomatski in konzularni zastopniki z vsega kontinenta, zvečer pa se je pričela konferenca, na kateri bodo podrobno razpravljali o nadaljnji diplomatski akciji v omenjeni smeri. Posvetovanja bodo v največji tajnosti trajala 10 dni.

Anglija si skuša pridobiti arabski svet

Povabila je na palestinsko konferenco vse arabske države — Preposvetovanje v Kairu — Nemške informacije o angleških namerah

Kairo, 3. jan. AA. (DNB). Danes je predsednik vlade Mahmut paša sprejel člane arabskega vrhovnega odbora iz Palestine. Predsednik vlade je sporočil, da je soedne arabske države povabil na predkonferenco v Kairo, ki naj bi bila pred londonsko konferenco o Palestini. Dejal je tudi, da je že dobil pristanek Transjordanije in Jemena. Pri tej priložnosti je izjavil, da pričakuje, da bodo tudi ostale puvaljene države dale zadovoljiv odgovor. Sam zaradi bolezni ne more potovati v London, čeprav ga je angleški veleposlanik v Kairu prosil v imenu Chamberlaina, da bi se osebno udeležil konference. Zatem je izrazil upanje, da bo od Francije izpolnil dovoljenje za potovanje arabskih zastopstev v Beirut, kjer bi obiskali jeruzalemske muftije.

V tukajšnjih arabskih krogih vlada precejšen pesimizem glede rezultatov bližnje palestinske konference v Londonu. Menijo, da Anglija želi to konferenco izkoristiti samo za to, da konsolidira svojo moč na bližnjem vzhodu na račun palestinskih Arabcev in delno tudi na račun Francije. Do povabila sosednih arabskih držav na londonsko konferenco je po mnenju tukajšnjih arabskih krogov prišlo samo zaradi tega, da bi se s tem prijateljskim korakom odstranile morebitne težave, ki bi jih utegnile povzročiti arabske države angleškim prizadevanjem. Tako so prepričani, da nedavni obisk athlonskega vojvode v Arabiji pri kralju Ibn Saudu ni bil brez uspeha.

Naglašajo na dalje, da stališče Transjordanije tudi že prej ni bilo čisto jasno. Predsednik vlade Iraka Mafadaj, ki je neomejeno podpiral palestinske Arabce, je pred nedavnim podal ostavko. Kar se tiče Egipta, prevladuje mnenje, da je Anglija pristala na gotove spremembe angleško-arabske pogodbe, ki jih je zahtevala egiptska vlada.

Odpor zmernih Arabcev proti teroristom

Jeruzalem, 3. jan. br. Po zadnjem valu terorja se je položaj v Palestini nekoliko izboljšal. Danes je bilo le nekaj manjših incidentov. V Jafi je bil ubit policijski agent židovskega rodu, v Samariji je angleška policija izvršila več hišnih preiskav.

Medtem med Arabci vedno bolj narašča opozicija proti teroristom in muftijevi stranki, ki doslej ni dosegla nikakega konkretnega rezultata, a na drugi strani uničila nešteto arabskih družin. Politična akcija zmernih Arabcev je prišla do izraza v pismu, ki ga je poslal predsednik palestinske nacionalne obrambne stranke suverenosti Egipta, Iraka, Jemena, Transjordanije in drugih arabskih dežel, v katerem jih opozarja na neštete žrtve Arabcev v Palestini, ki deželi niso niti najmanj koristile, pravile pa so v nesrečo ogromno število arabskih družin. Zmerni Arabci zato pozivajo vse brate iste krvi, naj preneajo teroriste iz svojih dežel in jim odrečejo v bodoče sleherno podporo.

Nenavadna demonstracija v Londonu

London, 3. jan. h. Londonski brezposelni so priredili danes svojevrstno demonstracijo. Okrog polnočnega se je ustavil pred Downing streetom št. 10, kjer je urad min. predsednika Chamberlaina, mrtvaški avtomobil, na katerem je bila krsta, pokrita z velikim črnim prtom in napisom: Brez dela ni pomirjenja.

Skupina brezposelnih, ki je spremljala avtomobil, je snela krsto in jo hotela odnesti v urad ministrskega predsednika. Policija je to preprečila in naposled brez-

poselne razgnala. Njihovi voditelji so pri zaščevanju izpovedali, da so hoteli na ta način demonstrirati proti predsedniku vlade, ker ni hotel sprejeti njihove deputacije. Na posredovanje policije je nato eden izmed višjih uradnikov ministrskega predsedništva sprejel deputacijo brezposelnih, ki mu je izročila na min. predsednika naslovljeno spomenico, v kateri zahteva, naj sprejme predsednik vlade zastopnike brezposelnih, ki mu bodo obrazložili svoje želje in zahteve.

Mednarodni položaj Poljske

Varšavska polslužbena »Gazeta Polska« piše o zunanjepolitičnem položaju Poljske ob novem letu v zvezi z glavnimi dogodki preteklega leta in poudarja med drugim: »Likvidacija spora med Litvo in Poljsko ter povratek tjejskega ozemlja k Poljski bosta nedvomno izboljšala naše odnose z Litvo in tako odstranila poslednje ovire za sporazum med obema narodoma; glede Českoslovaške pa je treba pripomniti, da bi glede na dejstvo, da žive v poljski državi milijoni Ukrajincev imela prej Poljska kakor Českoslovaška pravico do Podkarpatske Rusije, dočim bi mogla Madžarska oveljaviti glede Podkarpatske Rusije zgodovinske in zemljepisne pravice. Vsekakor pa ne bo Poljska nikdar dopustila, da bi to ozemlje kakjakoli postalo središče velikoukrajinske kolitke.«

Glede poljsko-nemških odnosov je pripomnila list: »Misel, da bi mogel kdo zahtevati Gdansk, Gdynio in poljski koridor, je naravnost smešna.« Glede Rusije pa piše list takole: »Českoslovaška kriza je napravila konec aktivni sovjetski politiki v Evropi. Sovjetska unija je končno spoznala, da predstavljajo dobri odnosi s sosedji in njena lastna moč najboljšo jamstvo za njeno neodvis-

nost. Mi smo svoje odnose s Sovjetsko unijo normalizirali, ker nam naša zunanja politika narekuje dobre odnose z vsemi sosedji. Mi pa ne želimo z nobenim svojih sosedov konspirirati proti drugemu.«

Glede Francije je končno varšavski polslužbeni organ mnenja, da se vedno bolj omejuje na čisto obrambno politiko v Evropi in da bo francosko-poljsko prijateljstvo preživelo sedanjo evropsko krizo.

Sestanki zunanjega ministra Becka

Nica, 3. jan. o. Poljski zunanji minister Beck je svoj božični dopust preživel na francoski rivieri. Jutri bo odpotoval v Pariz, odkoder se bo vrnil preko Berlina v Varšavo. Kakor zatrjujejo dobro poučeni krogi, se namerava v Parizu, kakor v Berlinu sestati z odgovornimi politiki obeh držav in jih informirati o poljski nameri za sklenitev zvezne pogodbe z Rusijo. Beck se bo vsekakor še ta mesec sestel z ruskim komisarjem za zunanje zadeve Litvinovom, ki bo v ta namen prišel v Varšavo.

Kakor zatrjujejo poučeni krogi, bodo na njej razpravljali predvsem o položaju, ki je nastal po volitvah v Klajpedi in zaradi katerega se namerava Litva znova približati Berlinu. Razpravljali bodo tudi o nemški akciji za ustanovitev ukrajinske države.

Razširjenje šibeniške luke

Sibenik, 3. jan. o. Direkcija pomorskega prometa v Splitu je za 22. januarja razpisala licitacijo za gradnjo nove obale v Sibeniku. Za ta dela je bilo določenih 10.6 milijona din iz storniljskega posojila, ki ga je prometno ministrstvo najelo pri DHB. V Sibeniku nameravajo s tem denarjem zgraditi nakladalno in razkladalno obalo, ki bo dolga 215 m, široka pa 62 metrov.

Beleške

Novo ravnateljstvo OUZD

Ker je potekla po zakonu določena triletna funkcijska doba ravnateljstva Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, je minister socialne politike razrešil dosedanje ravnateljstvo in imenoval novo. Istočasno je imenovano tudi novo nadzorstvo.

V novo ravnateljstvo OUZD so imenovani iz skupine delodajalcev stavbenik Matko Curk, industrijalec Anton Rojina in ravnatelj tovarne »Zmaj« Franc Jeglič iz Ljubljane, stavbenik Konrad Gologranc iz Celja, trgovec Franc Klanjšek iz Maribora in ravnatelj Zebjarske zadruge Jože Gašperšič iz Kroke. Iz skupine delojemalcev so v novem ravnateljstvu šef uprave »Slovenca« inž. Jože Sodja, urarski pomočnik Jože Jonke in tajnik Zveze združenih delavcev Franc Luzar iz Ljubljane, privatni namestecenec Jože Melaher iz Maribora, občinski tajnik Jože Loboda z Dola pri Ljubljani in paznik Franc Gumpot iz Mislinja.

V novem nadzorstvu sta iz delojemalske skupine zasebni uradnik Stanko Golob iz St. Vid pri Ljubljani in delavec Peter Kotnik iz Ljubljane; iz delodajalske skupine pa novinar Franc Kremžar in ravnatelj Kranjskih dež. elektrarn inž. Franc Miklavc, oba iz Ljubljane.

Gospodarski optimizem v Angliji

Londonski list »Sunday Times« objavlja razgovor s finančnim ministrom sirom Johnom Simonom o gospodarskih izgleh v letu 1939. Angleški finančni minister je mnenja, da je nazadovanje gospodarske konjunktura, ki se je začelo poleti leta 1937 in ki je v maju leta 1938 doseglo svoj višek, sedaj dokončno ustavljeno. Novo leto bo po njegovem mnenju pomenilo zopetni gospodarski vzpon in napredek. To svoje naziranje utemeljuje sir John Simon med drugim s tem, da se je v preteklem letu pojavilo v gospodarskem življenju Zedinjenih držav Severne Amerike splošno izboljšanje, gospodarski razvoj v Ameriki pa se je že čisto izkazal kot zanesljiv barometer za tendence svetovne trgovine.

Simonov optimizem deli, kakor poroča isti list, tudi večina angleških gospodarskih strokovnjakov, ki so v svojih novoletnih izjavah izrazili najboljše nade za bodoči gospodarski razvoj.

Varčevanje

Društva narodov

Generalni tajnik DN Avenol je razposlal te dni članicam DN poročilo varčevalnega odbora, ki je v dneh od 9. do 12. septembra zboroval v Bruslju. Odbor prihaja v svojem poročilu do zaključka, da bi bilo glede na sedanje okoliščine prav, ako bi se celotni proračun DN znižal za okoli 20%. V ta namen priporoča odbor med drugim, naj bi se izvedla reorganizacija generalnega tajništva DN in sicer predvsem z združitvijo nekaterih njegovih doslej samostojnih sekcij. Tako naj bi se na primer politična, razorožitvena, manjšinska in mandatna sekcija združile v eno samo skupino, enako tudi gospodarska, finančna in prometna ter končno sekcija za socialna vprašanja in higienska v tretjo skupino. V kolikor bi bile druge sekcije še nadalje ohranjene, naj bi se število njihovega osebja skrajšalo. Na ta način bi se izdatki za generalno tajništvo od sedanjih 9.6 milijona šv. frankov znižali na okoli 8 milijonov šv. fr. Za mednarodni urad dela je predvideno znižanje njegovih izdatkov za okoli en milijon šv. fr. Skupni prihranki bi po predlogu komisije znašali okoli 7 milijonov šv. fr., toda v polni višini bi jih bilo mogoče dejansko izkazati šele leta 1941.

Nova stranka

na Angleškem

Kakor poročajo listi, je bila te dni ustanovljena nova politična stranka pod vodstvom znanega konzervativnega politika Winston Churchill. Nova stranka bo zavzela kritično stališče napram vladi, vendar pa mislijo listi, da ne bo mnogo pomenila, čeprav je Churchillov osebni vpliv zelo velik. Listi dalje menijo, da je bila nova stranka ustanovljena ravno za božične praznike zaradi tega, ker se je bala lottiti se organizacije v normalnih političnih dneh, ko so zbrane vse stranke, tako da je težje dobiti disidente. Poslanci, ki so pristopili k novi stranki, dosedaj v širši javnosti in zlasti v inozemstvu niso posebno znani. Iz vladnih krogov izjavljajo, da jim nova stranka ne bo delala posebnih preglavic in da se sploh ne bo dolgo držala.

Nov dragocen dar kneza namestnika

Beograd, 3. jan. AA. Pred nekaj dnevi je N. Vis. knez namestnik podaril muzeju kneza Pavla impozantno zbirko znanstvenih del iz umetnostne zgodovine, zdaj je pa vnovič dokazal svoje neprestano stremljenje za napredek ustanove, ki jo je on ustanovil in ki zanjo skrbi. Poslal je namreč muzeju v dar dragoceno sliko uglednega francoskega slikarja iz druge polovice 19. stoletja Leona Lermita. Slika je izdelana v pastelnih barvah in kaže prizor iz kmečkega življenja Izvira iz največje dobe velikega umetnika. Čigar dela so spravljena v mnogih svetovnih muzejih, med drugim v Louvru v Parizu, v New Yorku in Bostonu. Po zaslugi te plemenite geste N. Vis. kneza namestnika je francoski oddelek muzeja kneza Pavla obogatel z novim delom neminljive vrednosti.

Dr. Korošec v Atenah

Atene, 3. januarja. AA. Dr. Korošec, ministr na razpoloženju, ki je v Atenah prebil božične praznike in pričakal novo leto, je včeraj sprejela v posebni avdienci velika kneginja Helena, mati N. Vis. kneginje Olge Dr. Korošec je ostal v avdienci dalj časa. Dr. Korošec porablja svoj obisk v Atenah, da si ogleda znamenitosti mesta in njegove okolice. Danes je v spremstvu poslanika Lazarevića napravil izlet do Maratonkega jezera, kjer je obdivoval visoke marmornate jezove, ki omogočajo oskrbo Aten z vodo.

Upokožitev

Beograd, 3. jan. AA. Vlakovodja Martin Hladnik v Ljubljani.

Gospodarsko sodelovanje med Nemčijo in ČSR

Vsebinska in pomen nove trgovinske pogodbe — Zamenjava šal. kmetijskih pridelkov za nemške industrijske izdelke

Praga, 3. jan. b. Tik pred božičem sta Nemčija in Českoslovaška podpisali carinske in izvozne ugodnosti, kakršne je Českoslovaška pred »anšlusom« priznavala Avstriji. Nemčija je namreč po odstopu sudetskih krajev postala za Českoslovaško nujno potreben izvoznik, ki mora novo državo zalagati n. pr. s premogom, porcelanom, kemikalijami in steklom. Nasprotno pa se je Českoslovaška s svoje strani zavezala, da bo v zameno dala Nemčiji 6000 vagonov pšenice, 3000 vagonov ječmena, 7000 vagonov ovsa, 5400 vagonov pšenične moke in 1500 vagonov otrobov. Ti proizvodi odgovarjajo po vrednosti skupno s surovim in izdelanim lesom, ki ga bo Českoslovaška izvažala odsele v večjih množinah v Nemčijo, približno vrednosti nemškega uvoza v ČSR.

Nova trgovinska pogodba pa je važna še po tem, da je Českoslovaška trgovina s sudetskimi pokrajinami razbremenjena carinskih dajatev. Českoslovaški izvozniki kontingenti v Nemčijo se cenijo samo glede poljedelskih pridelkov, špirta, piva in škroba na okoli 2 milijardi 100 milijonov Kč, kar predstavlja približno dobro tretjino tega Českoslovaškega izvoza. Novi gospodarski odnosi z Nemčijo bodo potem takem še v tem letu zahtevali revizijo vseh dosedanjih trgovinskih pogodb z drugimi državami.

Zopet sto čeških rodbin izgnanih iz Poljske

Katovice, 3. jan. v. v olšavskem okrožju se kljub vsem ukrepom poljskih oblasti množe spopadi med Čehi in Poljaki. Včeraj je bil ponovno izvršen atentat na

neko poljsko gostilno. Od eksplozije ročne granate sta bila gostilničar in njegova žena ubita, več poljskih gostov pa ranjenih. Poljske oblasti so tega dejanja osumile češke delavce in odredile izgon nadaljnjih sto čeških rodbin iz Frštata in Tješina. Izgnani Čehi so morali v 2 urah zapustiti poljsko ozemlje. Policijski direktor v Katovicah je izdal proglas, v katerem grozi, da bo za vsak nadaljnji napad izgnanih večje število Čehov vse tako dolgo, dokler ne bodo pregnani s poljskega ozemlja vsi Čehi.

Manjšinska pogajanja z Nemčijo

Praga, 3. jan. AA. (CTK). Včeraj je bila v zunanjem ministrstvu konferenca Českoslovaških strokovnjakov. Na njej so pripravili vse potrebno, kar je v zvezi z bližnjimi pogajanjmi med zastopniki Českoslovaške in nemške vlade o medsebojni zaščiti manjšin. Ta pogajanja bodo v Berlinu.

Poleg ukrajinskega še beloruski problem na Poljskem

Varšava, 3. jan. h. V zadnjem času je sporedno z ukrajinskim pokretom nastalo na Poljskem tudi zelo živahno gibanje Belorusov, ki prav tako zahtaja poljskim oblastem velike skrbi. Šele sedaj je prodrl v javnost, da so te dni izgnali iz Vilne 3 voditelje beloruskega nacionalnega odbora in sicer duhovnika Toločka in Stantjevica ter novinarja Kilmoviča. Organizirali so široko razpredeno belo-rusko iredento.

Daladier v Tunisu

Po francoskih vesteh je bil tudi od domačega arabskega prebivalstva sprejet z navdušenimi ovacijami

Bizerta, 3. jan. AA. (Havas) Križarka »Foch« je prispela v Bizerto, davi ob 7.30, predsednik vlade Daladier pa se je izkrcal ob 8. V pristanišču ga je sprejel in pozdravil generalni rezident Eric Labon. navzoči pa so bili predstavniki vseh civilnih in vojaških oblasti, kakor tudi zastopniki domačih organizacij. Pristanišče je bilo vse okrašeno s francoskimi in tuniškimi zastavami, pa tudi na vseh ladjah so razobesili v pozdrav zastave. Prihod predsednika vlade Daladiera so pozdravile voje ladje s salvanji strelav iz topov.

Bizerta še nikdar prej ni bila tako živa, kakor pri tej priložnosti. Ob vseh poti, po kateri se je premikal sprevid uradnih osebnosti, so bili razvrščeni vojaki, za njimi pa se je gnetla ogromna množica ljudstva. Francozi in domačini v živopisnih narodnih nošah so prihiteli od vseh strani, da bi izkazali svoje navdušenje. Vsa je držal v rokah francosko in tuniško zastavo. Domačini so nosili tudi napise, s katerimi so izražali svoje veselje nad Daladierovim prihodom ter tople želje francij. Ljudstvo je navdušeno navdušeno vzvikalo »Živela Francija! Živel Tunis! Živel Daladier!«, na ladjah so v pozdrav tulile sirene, po mestu so zvonili zvonovi.

Pri sprejemu v luki je neko dekletce izročilo Daladieru krasno srebrno in zlato škatico s filigranom Damaska in napisom v francoščini: »Rešitelju miru — Edvardu Daladieru, v spomin od tuniškega prebivalstva Bizerte v znak spoštovanja in nemajhne zvestobe do zavezniške Francije. 3. januarja 1939.«

Po sprejemu je Daladier odšel iz Bizerte ob 8.30 v vojno pristanišče, kjer si je ogledal razne naprave. Po pregledu utrdbe je ob 11.30 prispel v rezidenčno beja, ki je nekaj kilometrov v stran od Bizerte. Bej je v spremstvu svojih ministrov in generalov sprejel predsednika vlade zelo svečano v prestolni dvorani. Pri tej priložnosti imel Daladier govor, v katerem je med drugim dejal:

Prihajam v imenu vse francoske vlade, da vam izročim pozdrav zaščitniškega naroda. Francija in Tunis sta nerazdružljivo zvezana po dogovorjenih pravicah in te vezi postajajo iz dneva v dan temnejše zaradi solidarnosti, medsebojne pomoči in stalnega napredka, ki sta ga obe državi

doživeli. Ta solidarnost se manifestira na vseh poljih. Njej se moramo zahvaliti, da postajajo Francozi in Tunizani iz dneva v dan bolj navezani drug na drugega.

Tuniški bej je odgovoril med drugim: »Ginjen sem nad vašimi besedami. Dejstvo, da je tako eminenten in tako reprezentativen francoski državnik pustil na strani vsa svoja mnogoštevila prizadevanja le za to, da prinese pozdrav francoskega regentstva, je izredno pomembno. V tem vidim nov dokaz naklonjenosti, ki nam jo je vedno izkazoval plemeniti zaščitniški narod, ter novo manifestacijo duha sodelovanja, s katerim so bili vedno prežeti Francozi in Tunizani. Francija ima pravico do brezmejnega hvaležnosti tuniškega naroda za dela, ki jih je ustvarila. Tudi Tunis, ki sodeluje pri istem delu za gospodarski in moralni napredek, bo znal ob vsaki priložnosti manifestirati svojo hvaležnost in svojo zvestobo. Lahko ste prepričani, gospod predsednik, da bodo Tunizani, če se bo pokazala potreba, znali stopiti na stran Francije.«

Ob 12.15 je Daladier prišel uradno v Tunis. Sprejela ga je ogromna množica francoskega in arabskega prebivalstva, ki mu je navdušeno vzklikala. Popoldne je v Gambeti prisostvoval veličastni reviji čet tuniške garnizije ter si ogledal letalske eskadrilje, ki imajo svoja oporišča v Tunisu.

Odmevi v francoskem tisku

Pariz, 3. jan. AA. Listi obširno komentirajo sedanje Daladierjevo potovanje. Nekateri mu posvečajo cele strani. Posebno poudarjajo prisrčnost sprejema, ki so ga Daladierju priredili na Korziki. »Excelsior« objavlja poročilo pod velikim naslovom »Vroče domoljubje Korzike pozdravlja Daladiera«. »Journal« je objavil članek pod naslovom »Živela francoska Korzika«. »Echo de Paris« piše, da je bil Daladierjev prihod v Ajaccio zelo sijajen in da so mu v Bastiji priredili triumfalni sprejem. Navdušenje je bilo nepopisno. »Oeuvre« poudarja, da je sedaj po tem sprejemu korziško vprašanje rešeno. »Petit Journal« objavlja izjavo predsednika tuniške trgovske zbornice, ki jo je del posebnemu dopisniku tega lista.

Stavka

pariških kinematografov

Pariz, 3. jan. o. Jutri prično v Parizu stavkatki vsi kinematografi. Zopora kinematografov naj bi pomenila protest proti novim davkom, odnosno dokladam, ki jih je kinopodjetjem naložila pariška mestna občina. Filmski producenti so se s to akcijo solidarizirali.

Mednarodne smučarske tekme v Zakopanih

Beograd, 3. jan. AA. Od 11. do 19. februara bodo mednarodne smučarske tekme v Zakopanah na Poljskem. Na tekme pošlje mnogo držav svoja moštva, med njimi tudi Jugoslavija. Tekmovalni program bo zelo zanimiv. Glede na veliki popust na poljskih železnih (75%) v vseh smereh, če se kdo mudi vsaj tri dni v Zakopanah, priredi poljsko-jugoslovanska liga v Beogradu v času teh tekem izlet na Poljsko. Stroški znašajo 2.000 do 2.500 din za osebo (tretji razred brzega vlaka, soliden pension, vizum itd) za 10 dni trajajoč izlet. Prijaviti se je Poljsko-jugoslovanski ligi, Beograd, Uzunmirkova 5, najkasneje do 25. januarja. Tam se bodo tudi vse podrobne informacije.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska poročila: Toplejše vreme v vsej državi, oblačno z dežjem v zapadnih krajih, po večini jasno na vzhodu in delno oblačno v ostalih krajih. Najnižja temperatura je bila v Skoplju —10, najvišja v Omišlju 12.

Zemunska vremenska napoved: Prevladovalo bo oblačno vreme z dežjem in snegom. Nekoliko hladneje.

Dunajski: Zelo oblačno, sneg ali dež, temperatura bo polagoma zopet padla.

Neutrlnost baltičkih držav

Kovno, 3. jan. AA. Ministrski svet je objavil zakon o nevtrlnosti Litve. Besedilo zakona je istovetno z besedilom zakona o nevtrlnosti, ki sta ga v zadnjem času proglasili estonska in latviška vlada. Sprejetje enakega zakona o nevtrlnosti v treh baltičkih državah, je dokaz njihovega trajnega sodelovanja.

Zunanji ministri baltičkih držav se bodo sestali na svojo deveto konferenco od 1. do 6. februara v Kovnu.

Kovno, 3. jan. br. Na pobudo litovske vlade se bodo prve dni prihodnjega meseca sestali v Kovnu zunanji ministri baltičkih držav. Ta deveta konferenca baltičske zveze bo trajala od 1. do 31. februara.

Posledice naglega vremenskega prevrata

Nenadna odjuga je preplavila ulice in ceste, napolnila struge in zavrla avtobusni promet

Ljubljana, 3. januarja
Mrzel, suh Božič, deževno južno vreme v tednu okrog Treh kraljev — to je že stara izkušnja vremenskega opazovanja pri nas. Včasih se primeri obratno in smučarsko veselje je za božič neredkokrat pokvarila nagla odjuga z obilnim dežjem. V takšnih primerih je v prvem tednu januarja pritisnil mraz in jelo je močno snežilo. Zgodilo se je tudi tako, da smo bili o božiču brez snega in dežja, okrog praznika Treh kraljev šele je priplesala zima s prvimi snežinkami.

Takšna vremenska sovsnost v naših širinah je nas letos krepko presenetila. Po prvem navalu sibirskoga mraza se je v božičnih dneh pri nas zadržal ponoven hlad in se kakor jezero držal po dolinah. Živo srebro je nihalo več dni na kraju leta med 12. in 9. stop. pod ničlo, po Novem letu je pa mraz obcutno odnehal. Na Novega leta dan je bil —11,5 C. 2. t. m. zjutraj je bilo v Ljubljani —9,5 stop. C. Barometer je dan za dnem padal, znak, da se blizu nas motovili ciklon toplega oceanskega zraka. Severna Italija je bila že vsa v območju dežja, nje južni del je imel še predvčerajšnjem neobičajno zimo z močnim sneženjem.

Včeraj popoldne je mraz namah izginit, postajalo je temneje, visoko v zraku se je vrtinčila močna odjuga. Rahlo je rostilo in kljub temperaturi —4 C. je segal dež do tal. Pretoplo je bilo visoko v zraku, da bi se mogle razviti snežinke. Kljub hladu pri tleh so deževne kaplje prodrele nizko zračno plast in na mrzlih tleh se je jela nabirati poledica. Pod noč se je Ljubljana izpremenila v pravo drsalnico, po svetlih, zaledenelih ulicah so si pomagali ljudje na vse načine, da so prišli do cilja.

V noči na torek je pritisk oceanskega zraka še narasel. Barometer je padel na 755,2, davi je kakor ves današnji dan tičalo živo srebro na 0,9 C. Dež je lil vso noč, s streh se je tajal snež in ko so se zjutraj mešani odpravili z doma, se jim je nudil neobičajen prizor. Ulice so se izpremenile v jezera in potoke, s streh je lilo kakor iz škafa.

Odtoki so bili zamašeni, voda je zastajala ob pločnikih in po ožjih ulicah je brizgala umazana deževnica po ljudeh. Motorna vozila bi morala previdneje voziti po mestu, da ne bodo pasanti, ki se nimajo kam umakniti, trpeli škodo na obleki.

Ivan Kocijančič

Ime šolskega upravitelja g. Ivana Kocijančiča se je začelo tako korenito v življenje in krog našega učiteljstva, da stopa kljub vsej naglici današnjih dni prav izrazito na plan. Ta ugledni šolnik in organizator je nedavno praznoval svoj 60. rojstni dan. Visoko zdravstveno, krepkega moža, polnega vredine in zdravega optimizma vidimo sleherni dan, kako hiti po Miklošičevi cesti v Frančiškansko ulico, kjer deluje pisarna Učiteljske Samopomoči.

Luč sveta je zagledal v Lipnici pri Podnartu 21. decembra 1878. S preizkušnjami človeka, ki mu že v mladosti ni bilo posteljno z najboljšim, se je šolal najprej v Kropi, učiteljice je doživel v Ljubljani, nakar je popeljal za najtežje, a hkrati najbolj hvalno delo, ki je bil kakor rojen zanj. Homec, Radovljica, Trzin, Bohinjska Srednja vas, Bašičeva in slednjič Ljubljana so kraji, ki bi vedeli povedati o našem jubilarju le najboljše. Stotine in stotine otrok so imele v g. Kocijančiču odličnega vzgojitelja, učiteljsko dobrohotnega upravitelja, ki je dosegal uspehe z njemu tako izredno lastno ljubeznivostjo. V neumornem poklicnem delu ga je zajela potem, ko je sam prosil zanj, upokojitev, nakar se je lahko še oddolžne posvetil gospodarsko — organizatoričnemu delu slovenskega učiteljstva. Dolga leta je delal v upravnem odboru Učiteljske tiskarne, vidimo ga pri odboru za graditev obmorskega doma učiteljstva v Omišju, zopet ga najdemo vestno skrbnega kot urednika »Učiteljskega tovariša«, a predvsem cenimo njegovo veliko skrb za napredek največje učiteljske socialne organizacije, Učiteljske samopomoči, ki ji stoji na čelu že od leta 1921. dalje.

Morda je ironija usode hotela, da preživlja US vprav ob 60-letnici tega vrlega moža svoje težavne dni. A vemo, da njegovemu bistremu očesu ne bo ušlo ničesar, in da bo samopomoč srečno prebrodila težave, ki se kopičijo (ne po njeni krivdi) nad njo. Od 218 članstva se je dvignila ta preprosta ustanova na preko 2600 članov. Ako nič drugega, že ta številka zgovorno pove, koliko dela je bilo treba, da je prodrl pravo prepričanje... Jubilar je tudi pogosti glasnik strokovnih gospodarskih članov in učiteljskih glasilih. Je seveda od mladih nog dalje odločen narodnjak, navdušen Sokol, ki svojih sposobnosti nikoli ne obeša na veliki zvon, ki dela kakor ura, pa je vprav zato v širokih vrstah naše javnosti visoko cenjen. Lovca, vrtnar, sadjar, nadalje nad vse velik prijatelj planin, ki jih je obredel vse po vrsti že nešteto krat, velik prijatelj naše književnosti, — tako nam je slika njegovega širokega obzora tembolj jasna. Ob 60-letnici žele najširše vrste našega učiteljstva zgledelemu svojemu tvorcu vso srečo in zdravje v krogu ge. Albine in otrok.

Vremenski preobrat je dvignil vode v strugah, Ljubljana, Gradaščica in Sava so močno narasle. Ob strugah so se odkrhile velike ploskve zaledenelih mlak in debeli kosi ledu so plavalji skozl mesto. Precejšnja snežna odeja, ki je legla dolejš na zemljo, vsebuje v snežnih kristalih ogromne množine zadržane vode. V primeru, da skoro ne nastopi hladnejše vreme, se lahko primeri, da bosta deževnica in snežnica povzročili katastrofalno povodnjo. Ponoči in davi je padlo 36,6 mm dežja, vmes se je ponujal južni sneg, ki je zaradi pretoplega ozdušja šele zvečer prišel do moči.

Žrtve poledice

Nerodno vreme, ki nas je pozdravilo ob vstopu v novo leto, je v ponedeljek in torek zahtevalo tudi nekaj nesreč na poledenih tleh. Tako so mestni reševalci pripeljali na kirurški oddelk upokojenega čuvaja Jožeta Grimšica s Tržaške ceste, ki je doma pred hišo padel in si izpahnil ramo. Prav tako je morala v bolnišnico uradnika glavne pošte Hilda Vrtovčeva, ki je v uradu padla na izglajenih stopnicah in si poškodovala nogo v kolku.

Na doslej še nepojasnjen način se je ponesrečil 62letni delavec Tobacche tovarne Niko Vrhovec. Na stopnicah svojega stanovanja na Mestnem trgu je v noči od nedelje do ponedeljaka tako padel, da so ga v zgodnjem jutru našli nezvestnega. Tako so ga prepeljali na kirurški oddelk, a še vse do sredi noči se ni zdrnil iz nezveste.

Avtobusi so izostali

Nenadni vremenski prevrat z močnim naletom južnega snega je povzročil zlasti velike motnje in zapreke v našem avtobusnem prometu. »Avtobusni peron«, kakor pravijo ulici ob evangelijski cerkvi je bil danes prazen. Avtobusi, ki vzdržujejo promet na precej številnih in važnih progah niso ne prihajali ne odhajali. Zavladalo je popolno mrtvilo. Ni bilo ne avtobusa iz Žirov ne iz Trčiča ne iz Cerkelj, iz Kranja

so spravili pošto a sanmi v Cerkelja. Slično so si morali pomagati tudi drugod, kjer so avtobusni prevozi obvezani prevažati pošto.

Iz Starega trga na Notranjemem je avtobus sicer krenil proti Ljubljani, kamor je s težavami tudi prispel. Na povratku so bile ovire še večje in kakor se glasi večer no poročilo, je moral ostati čez noč na Turjaku.

Avtobusi so v ponedeljek zvečer trpeli zaradi poledice, da so kar drseli v jarko, a odjuga je spet onemogočila vsako vožnjo, pa naj so kolesa še tako oborožena z verigami.

Voda na cestah, hišni posestniki in magistrat

Z mestnega magistrata smo prejeli: Ko je nastopilo toplejše vreme in je pričelo se deževati, je snežnica poplavlila vse hodnike in ulice zlasti zato, ker so zamašeni kanali in so kadunje ob robnikih polne snega. Tudi ob streh lije voda, ker so žlebovi polni snega in nesnage, da ne požirajo vode. Vse se pa zaradi čofte pritožuje samo na cestno nadzorstvo, ki pa teh nedostatkov gotovo ni krivo. Zato mestno poglavarstvo spet opozarja vse posestnike na čiščenje kanj ob robnikih, da cestna voda more odtekat. Hišni posestniki so po cestno policijskih predpisih dolžni snaziti te kadunje in hodnike, prav tako pa morajo skrbeti tudi, da so strešni žlebovi popolnoma v redu in očisti ter ne puščajo vode. Ob sedanjem mehkem in mokrem vremenu se jasno vidi nedostaki, ki so jih zakrivali hišni posestniki z zanemarjanjem hodnikov in odtočnih kadunj ob robnikih ter žlebov in s preziranjem cestno policijskih predpisov. Občinstvo dobro ve, da je mestno poglavarstvo hišne posestnike že večkrat opozorilo na te dolžnosti, zato bo pa naša javnost razumela tudi posledice §90 zakona o mestnih občinah, ko bodo taki posestniki občutno kaznovani.

Božični turnir v Hastingsu

Vasja Pirc je moral kloniti pred Kleinom

London, 2. januarja

V soboto so v Hastingsu odigrali 3. kolo mednarodnega božičnega turnirja. Senzacija tega kola je bil poraz našega vele mojstra Pircja. Kot beli je igral s Kleinom Rettigjevo otvoritev. V na videz izenačenem položaju je prišlo do popolne izmenjave figur in se je na mah pokazalo, da je bila Pircjeva pozicija znatno slabša. Ob prekinutvi je imel Klein zmago že zagotovljeno in se je Pirc še pred nadaljevanjem udal.

Veliko zanimanje je vladalo za srečanje med Szabom in bivšim svetovnim prvakom dr. Euwejem. Sprva sta igrala odklonjeni damski gambit, nato pa je Euwe zavil v sprejeti gambit in vzel kmeta, kar je v mojstrski praksi nekaj neobičajnega. Szabo je nato žrtvoval skakača za 2 kmeta in pozneje dobil še tretjega. Euwe je kmalu nato figuro vrnil, da bi se osvobodil pritiska. Nastala je trdnjavska končnica. Euwe je imel sicer nekoliko

boljšo pozicijo, a je kljub temu končno pristal na ponujeni remis.

Taylor in Milner-Barry sta igrala igro štirih skakačev z Rubinsteinovo obrambo. Milner je uprizoril močan napad na nasprotnega kralja. Taylor ni našel prave obrambe in je že v 20. potezi kapituliral. Bila je to prva Milnerjeva zmaga po dveh zaporednih porazih. Golombek je v angleški partiji, ki je pozneje prešla v katalonsko variacijo damskega gambita, v pozicijski igri nadigral Sergeantja in ga po 34. potezah prisilil k predaji. Landau in Thomas sta igrala odklonjeni damski gambit. Nastala je pozicijska igra, v kateri je Landau dobil kmeta in je s to premočjo zmagal po 54 potezah.

Prekinjena partija I. kola Golombek: Klein se je končala remis.

Stanje po III. kolu: Landau, Szabo 2 in pol, Euwe 2, Golombek, Klein, Pirc, Thomas 1 in pol, Milner-Barry 1. Sergeant, Taylor pol.

Zbor ZKD bo 15. januarja

Vabila društvom in delegatom so razposlana

Ljubljana, 3. januarja

Občni zbor ljubljanske ZKD, matice osrednjega kulturnega dela po naših nacionalnih društvih, se lansko leto, sklican za nedeljo 30. oktobra ni mogel vršiti. Zatorej sklicuje upravni odbor ZKD občni zbor ponovno in je določil občni zbor za nedeljo 15. januarja za 9. uro. Vršil se bo v predavateljski dvorani Udruženja jugoslovenskih inženjerjev v Ljubljani v Kazini, na Kongresnem trgu 1. (II. nadstropje, levo).

Dnevni red januarskega občnega zbora ZKD je naslednji: Nagovor predsednika, volitve verifikacijskega odbora, poročila funkcionarjev upravnega odbora, poročila načelnikov odsekov (knjižničnega, predavateljskega, prireditvenega in ostalih). Sledila bodo poročila nadzorstva, volitve novega upravnega in nadzornega odbora, predlogi in slučajnosti.

V smislu pravil ZKD je občni zbor sklicpčen, če je zastopana na njem vsaj petina vseh voljenih enic, ki jih predstavljajo opolnomočeni delegati članice voljenih društev. Ako ni ob napovedanem času vsaj petine upravičenih delegatov, se začne občni zbor uro kasneje ob vsakem številu navzočih.

Tajništvo ZKD je razposlalo vabila. Vsaka enica prejme tudi posebno tiskovino »Polnomočje«, ki naj ga izpolnita društveni predsednik in tajnik. Vpiseta naj ime opolnomočenega delegata, v tiskovino pa naj zabeležijo tudi ime more-

bitnega delegatovega namestnika. Dolžnost vseh naših enic je, da bodo na januarskem občnem zboru sigurno zastopane. Podpisano in s pečatom opremljeno polnomočje mora oddati vsak društveni delegat ob vstopu v dvorano predstavniku ZKD. Vsako društvo ima pravico le na enega delegata z glasovalno pravico.

Januarski občni zbor ljubljanske ZKD mora biti prisrčna in prava manifestacija nacionalnih in kulturnih delavcev iz vseh naših krajev. Udeležba na občnem zboru sejalcev naše narodne kulture naj bo dolžnost vseh naših enic.

Smrt junaške žene

Leskovec, 3. januarja

Te dni je umrla v Leskovcu nenavadna žena, ki je bila splošno znana pod vzdevkom »moška« Marija. Ta vzdevek je dobila, ko je že v mladih letih uspešno tekmovala z možmi pri strelski družini in pri raznih nacionalnih organizacijah. Pridružila se je tudi četniškemu pokretu in v

njem je zalegla za dva moža. Po svojem junaštvu in požrtvovalnosti je imela v veličastni zgodovini srbskega junaštva malo vrstnikov, kaj šele vrstnic.

Ze pred balkanskimi vojnami je bila Marija steber četniške poročevalske službe. Po najnevarnejši poti je četnikom donasala pošto in municijo in v točni evidenci je imela vse sovražne nakane, ki so četnikom pretile. Se več je četnikom koristila s svojo smelostjo, bistroumnostjo in požrtvovalnostjo med balkanskimi vojnami, med svetovno vojno pa je bila najboljša opora topliških vstavev. Okupacijske oblasti so jo imele na sumu, a ni bilo močede, da bi jo zajele pri delu. Ko so jo zaprli, jo je zasiljeval sam šef okupacijske oblasti v Leskovcu, Stojkovic.

— Mi vemo, da nosiš pošto komitom, ji je dejal, povej nam, od kod dobivaš vesti, in bogato te bomo nagradili. Sicer pa te čaka strašna smrt.

Vse grožnje in muke niso mogle prisliliti junaške žene do kakega priznanja. Do osvobodjenja je bila internirana v Pirotu in iz taborišča se je vrnila telesno strta, duševno pa krepka, kakor je bila vse svoje življenje. V Leskovcu in Pirotu so ji neštetokrat grozili s smrtjo, večkrat so jo postavili pred puške, a hrabra žena je mučitelje in oblastnike zavračala z besedami:

— Kar ubijte me, tudi na mojem grobu bo rasel božur in z njim se bo kitil po zmagi srbski vojniki!

Za vse požrtvovalnosti in junaštvo je ušoda naklonila »moški« Mariji bedno življenje in v starosti nad 70 let je zdaj revna umrla.

Vlak je povozil delavca

Ptuj, 3. januarja

Na Novega leta dan so našli na progji v bližini postaje Cirkovec neznanega mrljčca. Takoj se je tja napotila komisija, ki je ugotovila, da je nesrečnik pogodbeni delavec Jože Medved iz Cirkovca. Na Sil-

Roparski napad na mariborsko dekletce

Desetletno punčko je omamil in ji vzel torbico

Maribor, 3. januarja

Na predstoječemu mestne policije se je danes dopoldne zglasila 10-letna Dora Vrbaničeva, učenka III. razreda osnovne šole, ki je povedala, da jo je v Ribniškem selu za Kalvarijo napadel neki možki, ki jo vrgel na tla in jo omamil. Ko se je spet zavedla, je ugotovila, da ji je zmanjkala ročna torbica s 24 dinarji. Pri zaslisanju je izpovedala, da jo je tja zvalil neki mlajši možki, češ da ima v Ribniškem selu neke opravke. Šla sta skozi mestni park na Kalvarijo, od tam pa zavila po

pešpoti mimo vinotoča Tkalcja proti Ribniškemu selu. Nenadno se je mladenič obrnil proti deklici, jo spopadnil in ko je padla, ji je potisnil cunj v usta in na nos. Najbrž je bila cunj kloroformirana ali pa namočena v kako drugo omamno sredstvo, ker se je deklica takoj onesvestila. O tem dogodku so bili obveščeni orožniki iz Košakov, ki zdaj poizvedujejo za roparjem. Policija je še ugotovila, da je mladenič dekle čakal pred mestno klavnico in jo nagovarjal, češ da ji bo pomagal nositi jabolka, če gre z njim.

Velika tatvina iz umivalne mize

Tat je odnesel 35.000 din, pustil pa zlatino

Maribor, 3. januarja

V Tvrniški ulici šte. 11 je izginila iz stanovanja tkalskega mojstra Sera ročna blagajna, v kateri je bilo 35.000 din gotovine in hranilne knjižice z vlogo 18.000 din. Tatvino je opazila danes Serova žena, ko je iskala ročno torbico, ki je bila tudi tudi shranjena v ročni blagajni. Ser je še pred božičem vzel iz ročne blagajne 800 din. Do danes pa ni tavnine nihče opazil. Ročna blagajna je namreč bila v spodnjem

predalu umivalne mize. Z blagajno vred je izginila tudi ročna torbica, ki jo je, kakor rečeno, iskala Serova Zanimivo je, da so storilci pustili v zgornjem predalu listino, v kateri je bilo nekaj denarja, zlato zapestno uro, uhane in mnogo druge zlatnine. O drznem vplomu je bila takoj obveščena mariborska policija in v Tvrniško ulico je odšel daktiloskop Grobin, da po sname prstne odtise. Policija intenzivno poizveduje za držnimi vlomilci.

Usoda aktovke s tisočaki

Pojasnilo prizadetega kaplana Cafute

Maribor, 3. januarja

Glede na včerajšnje poročilo o neznanu usodi 12.450 dinarjev nam sporoča magdalenski kaplan g. A. Cafuta naslednje: Znesek 12.450 dinarjev, ki se je nahajal v izginuli aktovki, ni last šentiljskega župnijskega urada, marveč magdalenske župnijskega urada. Ker je moral po nekih opravkih v St. Ilj in ker bi vlak zamudil, če bi navedeni denar po dvigu nesel v župnijsko pisarno, je vzel aktovko s seboj v St. Ilj. Na mariborskem glavnem kolodvoru je vzel listek II. razreda, ni pa mogel potovati v II. razredu, ker je imel omenjeni vlak za naše potnike samo 2 vagona. Zatorej je vstopil v III. razred in se je peljal v družbi šestih znanih oseb, med katerimi sta bila dva dobro znana potnika iz magdalenske župnije v Mariboru. Aktovko je shranil v kupeju. V St. Ilju je izstopil in se napotil v družbi nekega dijaka do župnišča, kjer se je potem od dotičnega dijaka poslovil. Obiskal je šentiljskega kaplana. Na aktovko

z denarjem se je spomnil šele potem, ko je prišel po odhodu iz šentiljskega župnišča na šentiljski kolodvor. Kaplan A. Cafuta navaja, da je železniško osebje videlo, da je izstopil v St. Ilju iz vagona brez aktovke in tudi v St. Ilju ga ni videl nikdo z aktovko.

V zvezi s tem so oblastva ubrala dobro sled in so nekemu osumljencu že za petami.

Mož in žena

»Želim ti v novem letu vse tisto, kar ti meni želiš!«

»Ali že spet začenjaš?«

Res je!

»Mojo prvi mož je bil dosti pamenejši od tebe.«

»Ne verjamem. Drugače te ne bi bil vzel.«

Romantična ljubavna romanca po prekrasni noveli nesmrtnega ruskega lirika A. PUŠKINA

POŠTARJEVA HČI

Silno napeti dramatični prizori in krasni fotografski posnetki! DANES PREMIERA!

Pretrsljiva ljubezen mlade poštarjeve hčerke in carskega oficirja. Film je izdelan v režiji velikega ruskega umetnika V. Turzanskega.

V glavnih vlogah veliki

Harry Baur

Jeanine Crispin, Georges

Bigand in Gina Manes.

KINO UNION — Tel. 22-21

Delo našega Aerokluba v letu 1938.

Ljubljana, 3. januarja

Kakor so ostala društva ob koncu starega leta 1938, objavila svoje letošnje bilance, je treba, da tudi ljubljanski Aeroklub pokaže sadove svojega dela. Kljub gmotno nevdzdržnemu stanju kluba smo vendar dosegli nekaj, kar lahko mirno smatramo za napredek. Prvo naj omenimo delo jadralne sekcije. Zaradi pomanjkanja sredstev smo v preteklem letu vršili jadralno šolo na Blokah v zelo majhnem obsegu. Interesov za šolanje je bilo mnogo, žal pa ni bilo močede vsem ustreči, pač zaradi pomanjkanja letalskega parka. Skupno se je letos izšlo okrog 40 jadralcev, ki so napravili A, B in C izpite. Za šolanje smo imeli pila štiri jadralna letala; od tega dva šolski ter dve, ki sta prišli v poštev za jadranje. Na žalost pa je najboljši med njimi že po nekaj poletih strlo svoje modro krilo ob pobočju Bradatke.

Postavljen je bil nov državni rekord za šolska jadralna letala; z njim je namreč bloški jadralni učitelj Osterman jadral 35 min. in 27 sek. To je dokaz izvežbanosti naših jadralnih pilotov. Končno smo dobili novo prehodno letalo tipa »Grunau 94, ki so ga poleg upravnika jadralne šole

g. Raznožnika preizkušali in uporabljali tudi nekateri rutinirani »B« piloti. Izkazalo pa se je, da se letalo ni povsem posrečilo. V teku lanskega šolanja smo dobili tudi svojo zgradbo in hangar na Blokah. Postavili so nam ju na Sv. Vidmu za cerkvijo v Novi vasi. Tako smo kljub »sušemu letu« dosegli precej, za kar lahko rečemo, da smo z lastnimi žulji in v zvezi z vrljo upravo našega Aerokluba dosegli.

Minlo leto je veljalo le kot nekaka vmesna doba, tako da bomo v novi seziji 1939 napravili vse večji korak k napredku in slavi Aerokluba, posebno pa še upravnega odbora Ljubljane. Do sedaj smo zbirali nove sile, da bomo v bodoče odločno pomaknili naše jadralno letalstvo v bližini tekmovalnja z nemškimi in poljskimi. Lanska jadralna šola je imela v gostih jadralce iz Maribora in Jesenice. Prvi so se šolali z avtomobilsko vprego in so imeli s seboj tri letala, drugi pa so ostali zvesti tradiciji bloškega starta, namreč raz pobočja bloških gričev. Naši ljubljanski jadralci so v letu 1938, napravili kakih 1500 poletov, kar je ogromna številka v primeri s tako majhnim številom za let splošnih letal. V jeseni smo imeli na ljub-

ljanskem letališču šolo letalske vprege. V to šolo so imeli priliko vstopiti le vsi »C« piloti in vsi oni »B« piloti, ki so napravili v Rumi pilotski izpit. (O njih je poročal g. A. Noč v »Jutru«.) Toda muhasto je-sensko vreme in malenkostne nezgode letal, ki so vršila to šolanje, so nam prekrizale račune ter smo šolo morali predčasno zaključiti.

Moramo pa tudi omeniti delo naše motorne sekcije, ki je pripomogla do uspeha naše civilne aviacije. Ljubljanski Aeroklub je priredil veliko mednarodno tekmovalje motornih modelov, katerega so se udeležili Nemci, Čehi, Francozi, Angličani in drugi odlični inozemski in domači modelarji. Še celo Amerika je postala svojega zastopnika. Dalje se je šef centra g. dr. St. Rape udeležil tekem Male antante. Žal pa je imel smolo, da je zaradi napake na letalu moral opustiti tekmovalje, čeprav je kazalo na dober zaključek zanj. Poleg teh velikih del naše motorne sekcije moram omeniti, da je izvršila precej uspešnih letalskih dni po naših podeželskih mestih ter je s tem povečala krog ljubiteljev letalstva.

Naša motorna sekcija je lani za dve letali povečala svoj leteli park, poleg tega pa še kader mladih pilotov. Obe novi letali sta športna enoseda in sta delo g. dr. A. Kuhlja, najpožrtvovalnejšega letalske-

ga delavca. Tudi na ljubljanskem velesejmu smo si lahko ogledali razstavo našega Aerokluba, ki je privabila ogromno število gledalcev. Izvršenih je bilo lepo število »zračn h krstov«, s katerimi so naše ljubljanske srajce pokazale, da jim je letalstvo ookaj priljubljeno.

Poleg vsega je omeniti, da so naši zgleadni funkcionarji prirejali po naši ožji domovini zanimiva predavanja. V tem smo jih »mlada garda« skušali posnemati, seveda pa le z manjšimi uspehi. Precej naših mladih jadralcev je v zadnjem času prišlo za pero, v čemer se blesti le posnemanje naših marijivih voditeljev.

Tudi podmladek Aerokluba je letos prav pridno deloval. Ustanovili je več modelskih tečajev, za katere je zaviadalo močno zanimanje. Razen tega je prirejal razne izlete in poučne ekskurzije na letališče, pod vodstvom genialnih g. profesorjev, vodij podmladkov na gimnazijah. V vsem pa gre zahvala g. dr. Rapetu, ki je ljubeznivo sprejemal trume mladih in uka željnih dijakov in dijakin ter jim na lahko razumljiv način tolmačil skrivnosti in lepote letalstva.

Upajmo torej, da bomo mogli ob koncu leta 1939, še kaj več poročati o uspešnem delovanju našega marijivega Aerokluba.

Janko C. Mar

Pažnja Vas varuje mazočaranja

Zato že pri nakupu Aspirin tablelet pazite na »Bayer«-jev križ, kajli brez tega znaka ni Aspirina.

ASPIRIN
TABLETE

Oglas reg. pod 5. brojem 32608 od 4. XI. 1938.

POMNITE: TRGOVSKI PLES

Heybalova - Wisiakova - „Jožek in Ježek“ - Tri godbe

Domače vesti

* Jubilej uglednega hrvaškega zgodovinarja in kulturnega delavca. V Krapin v Hrvatskem Zagorju se je pred 70. leti rodil dr. Vladimir Gudeli, ki se je uvrstil med zaslužne hrvaške solnike, zgodovinarje in kulturne delavce. Tudi njegov oče je bil učitelj, rodoma pa se je priselila v Hrvatsko Zagorje iz južne Dalmacije. Ko je dočel študije slavistike in klasičnega jezika v Zagrebu, je Vladimir Gudeli dobil službo na gimnaziji v Gospiću. Od tam je bil premeščen v Zagreb na gornjegrajsko gimnazijo, a ker se je s svojim delom zameril režimu, je bil večkrat premeščen: najprej na gimnazijo v Ljubljani, nato na gimnazijo v Zagrebu. Svoje šolske službovanje je zaključil dr. Vladimir Gudeli v zagrebški klasični gimnaziji. S pisateljevanjem in znanstvenim delom se je bavil izmed mladih let. In so izhajale pomembne njegove razprave v „Vijenici“, „Savremeništvo“, „Život“, „Obzorje“ te se nekatere drugih listih in revijah. Spisal je tudi več knjig iz hrvaške zgodovine, s posebnim veseljem pa je obravnaval razvoj hrvaške gledališčne umetnosti. Zadnja njegova knjiga o stoletnici hrvaškega preporoda je izšla pred dvema letoma.

* Imenovanje novega upravnika oceanografskega inštituta. Za upravnika oceanografskega inštituta v Splitu je bil postavljen od prosvetnega ministrstva dr. Ante Ercegović, ki je bil doslej vršilec upraviteljske dolžnosti in je spisal več razprav o razvoju in preureditvi oceanografskega inštituta.

* Naša državstvena služba na razstavi v Beogradu. Ker se tudi naša država udeležila letošnje svetovne razstave v New Yorku, je minister za socialno politiko pooblastil osrednji higienski zavod v Beogradu, da bo po navodilih načelnika sanitetnega oddelka ministrstva zbral in obdelal gradivo o zdravstveni službi v Jugoslaviji za to razstavo.

Pri lenivosti črevesja, črevesnem karjarju, obolenju danke, odstrani naravna »Franz-Josefova« grenčica zapoko dolnjih organov dobro in naglo. Mnogoletne izkušnje uče, da uporaba »Franz-Josefove« vode odlično regulira funkcije črevesja.

Ogl. reg. S. br. 15. 485-35

* Po zakonu o strokovnih šolah za pomožne osebe v socialni in zdravstveni službi je odredeno, da mora pomožno strokovno osebo — doživljati, zdravstveni pomočniki, desinfektorji, babice in bolničarji — nostrificirati svoje diplome, če hočejo vršiti službo v naši državi. Ta ukrep je bil potreben, ker so pogosto sprejemali v državno in zasebno službo to pomožno osebo tudi brez zadostne strokovne izobrazbe, ali pa, če je absolviralo šole, ki ne ustrezajo našim zakonskim določilom. Po navodilih, ki jih je izdal minister za socialno politiko in ljudsko zdravje, mora to osebo priložiti prošnji potrdilo o absolvirani šoli in podatke o šoli, njenem ustroju in kako dolgo so jo obiskovali. Če bo glavni sanitetni svet ugodno presodil in izpričevala, se odposljo prosvetnemu ministru v nostrifikacijo.

* Četrtna voznika za glavno skupščino Jadranske straže. Prometni minister je odobril četrtno vozniko vsem zastopnikom Jadranske straže, ki se bodo udeležili glavne skupščine v Zagrebu 11. in 12. februarja. Ta voznika olajšava vajo za odhod od 9. do 13., za vrnitev pa od 11. do 15. februarja.

BOUVIER VINO V SODEKIH GORNJA RADGONA

* Lepa dobrodelna akcija beograjske policije. Na prvi dan pravoslavne božične bo beograjska policija po vseh delih mesta delila božične revnim otrokom in predela bo tudi kosilo za 400 revežev. V to svrhu so danes vsi organi uprave grada Beograda od najvišjega uradnika do prometnega stražnika in zadnjega uslužbenca zaposleni pri živihni požitvalni dobrodelni akciji. Vsa pobira v okolici, kjer službuje, pri premočnejših prebivalcih božične darove v denarju in blagu za reveže. Ves dan je posvečen revnemu prebivalstvu in so policijski organi o osnutku in poteku svoje dobrodelne akcije z mnogoštevilnimi prostimi obvestili vse beograjsko prebivalstvo.

* Skavtski dom na Jahorini. Skavtski drinske župe so sklenili zgraditi na Jahorini blizu vreica Gnjilja Bara svoj dom, ki bo središče skavtskih taborov in tudi zimskega sporta na Jahorini. Gozdarsko upravo na Ilidži so prosili za dodelitev zemljišča in za dovoljenje, da bi smeli sami skatati v njenih gozdovih les za gradbo doma. Kakor hitro bo gozdarska uprava ugodila prošnji, se bodo lotili dela.

* Smučarjem in planincem. Lepa Uskovična, komaj dve in pol ure od postaje Bohinjske Bistrice, visoka 1200 m, nudi smučarjem zimskega užitka na debelo. Odeja je z meter debelo snežno plastjo. Z vsa oskrbo in toplimi sobami je poskrbljeno v planinskem domu Uskovični. Sprejemajo se gostje za daljše bivanje po najnižjih cenah. Za informacije pišite na naslov: Franc Erlih, Bohinjska Srednja vas.

* Najcenejša knjiga je vsakoletni Ljubljanski Zvon, ki prinaša v 12 številkah in na 600 straneh in čez najnovejši prispevek slovenskih književnikov, kritikov in esejistov. Potem knjizne revije ste v stalnem stiku z resničnim duhovnim življenjem svojega naroda, z njegovimi duševnimi vprašanji in končnimi ideali. Zato sežite in naročite se na revijo, ki že od Stritarjevih časov dalje oznanja ideje napredka in svetlobe. — Celoletna naročnina je 120 din (dijakša 90 din), plačljivo tudi v mesečnih obrokih.

* Nova imena železniških postaj. »Jutro« je včeraj kratko poročalo, da se od Novega leta dalje imenuje mariborska glavna postaja samo Maribor, dosedanja koroški kolodvor pa se imenuje Maribor-Studenci. To beležko je treba izpopolniti, kajti v komercialem oddelku generalne direktorije državnih železnic v Beogradu so preimenovali z Novim letom tudi ljubljanski glavni kolodvor, ki se odslej imenuje kratko Ljubljana, gorenjski kolodvor se imenuje Ljubljana-Siška, dolenski kolodvor pa Ljubljana-Rakovnik. Namen preimenovanja je, kakor zatrjujejo, poenostavitev postojnih imen, in sledijo še nekatera preimenovanja ne samo pri nas, temveč tudi v drugih delih države.

* Žrtve materinstva. Včeraj je v Kranju položila svoje mlado življenje na oltar materinstva gospa Berta Demšarjeva, soproga zobozdravnika dr. Dragotina Demšarja. Novica o njeni tragični smrti je zbudila v Kranju splošno obžalovanje. Naj bo pokojnici ohranjen časten spomin, žalujčim tudi naše iskreno sočutje!

* Novi grobovi. Po kratki boleznii je umrl v Sarajevu g. Branko Boštink, redov djače čete, sin uglednega odvetnika dr. Vladimira Boštinka v Krškem in nečak našega uredniškega tovariša Boža Boštinka. — Na Jesenicah je umrla gospa Marija Mesarjeva, posestnica. Pokopali jo bodo jutri ob 16. — V lepi starosti 84 let je umrla v Mariboru gospa Franja Majerjeva. Vzorno mater bodo jutri ob 16. spremili k večnemu počitku na Pohorju. — Pokojnim blag spomin, žalujčim tudi naše iskreno sočutje!

* Zasneženo južno-orbeke čete. Zaradi snežnih zametov je prekinjen ves promet na državni cesti Prilep-Kičevo-Debar. Na tej cesti je povprečna višina snega 1 meter. Ravno tako je ustavljen promet na cesti Gostivar-Bukovik. Te ceste je banovinska in predstavlja važno zvezo Gostivara z okolico. Tudi na tej cesti so že nekaj dni visoki snežni zameti!

* Divjača otmica mladenke. V Bosni in še v nekatere drugih pokrajinah naše države so še vedno v navadi otmic ali ugrabljenja nevest. Nekateri otmic se izvedejo bolj zaradi starega običaja kakor pa zaradi potrebe in so takorekoc dogovorjene med starši zaljubljenec. So pa tudi primeri, pri katerih je mnogo divjaštva z žalostnim koncem. Tak primer se je omi dan pripetil v vasi Stanovih v brčnem okraju. Mladi kmet Mile Ganič je bil zaljubljen v Maro, hčerko kmeta Zimica. Mladenka je bila pripravljena postati njegova žena in morda se je na skrivaj tudi dogovarjala s svojim izvoljencem o otmitvi, a ko je prišlo do nje, se je postavila na stran svojih staršev. Mile Ganič je namreč pomislil, da če kakih 80 prijateljev, ki so bili oboroženi s puškami in batnami, obkolijo hišo Marinih staršev. Nekaj otmicarjev je stalo na straži, ostali pa so vdrli v hišo ter zahtevali dekle. Starši in brate so se upirali napadalcem, pa so na nje navahili ter jih privezali na postelje. Maro so odvedli s seboj, a je še v isti noči zbežala iz Miline hiše ter bosa kakih 4 km daleč prišla domov. Na begu se je mladenka nevarno prehladila in o nasilni otmitvi bo zdaj razpravljalo sodišče.

* Krade, da bi druge ljudi spametoval. V Sanskem Mostu so zajeli na 40 let starega potepuha in profesionalnega tatu Novaka Ostojčiča. Varnostni organi so se iznenadili, ko jim je začel tat na dolgo in široko razlagati potek svojega življenja in svoje tatinske profesije. Novak je sin premočnega očeta, a je že v zgodnji mladosti utekel od doma, ker je mačeha z njim grdo ravnala. Pet in dvajset let živim od tatvine, je pripovedoval Novak policistom, a nisem navaden lopov in tat. Jaz sem pošten in dober človek. Kradem v prvi vrsti zaradi tega, da bi druge ljudi spametoval. Poglejte, pridem v vas, ko se ljudje pripravljajo na kako slavo. Slišim, kako se kak kmet baha, da ima doma vse odprto, ker ima dobrega psa čuvaja in ker se nikdar ni bil okraden. Počakaj, prijatelj, si mislim, in ko se mož gosti pri sosedu, obiščem njegovo hišo ter odnesem nekaj, da bi ga naučil previdnosti. Drugič odnesem nekaj vozni, ki je nepravilno pustil svoj voz na cesti. Mala tatvina vozniča spametuje. Tako kradem v božjem imenu, ker moram pač živeti in v korist drugih ljudi.

* Ubijalca roparskega morilca pred sodiščem. Pred krožnim sodiščem v Kolašinu se je začela razprava proti kmetoma Tomovici in Goluboviči iz šahovski občine, ki sta lani v noči 14. avgusta ubila in oropala roparskega morilca Milja Pajčiča. Pajčič je lani meseca julija umoril in oropal beograjskega podjetnika inž. Stojana Baderja, ki je gradil novo cesto ob reki Tari. Pajčič je pred delom pri Baderjevem podjetju in je vedel, da prihaja inž. Bader s Cetinja z denarjem za izplačilo delavcev. Ob samotni poti je prežal na svojo žrtve in nesrečnega inženjerja je ustrelil pred očmi njegove soproge in hčerke. Umorjeni inženjer je imel pri sebi 250.000 din in ves ta denar je odnesel morilec, ki se je srečno prebil skozi kordon orožnikov, ki so takoj po umoru zasedli ves okoliš. Morilec Pajčič je imel med uslužbenci Baderjevega podjetja nekaj sokrivcev in pomočnikov, ki so že vsi zaprti. Vest o razpisu se je razširila naglo po vsej Črni gori, objavljena je bila tudi roparjeva slika in kmetje v okolici so pozorno motrili vsakega neznanca. Sredi avgusta se je morilec Pajčič pojavil v šahovski občini in nekega večera se je zgledil pri Tomovici ter ga prosil, da bi mu pokazal pot do kake večje ceste. Tomovič je poklical svojega sosedo Goluboviča in oba sta se z neznanecem dogovorila, da ga bosta pmoč spremila do ceste. Priprčana eta bila, da se neznanec zasledovani roparski morilec, ki ima pri sebi veliko vsoto denarja. Ko so hodili nekaj ur, so v neki kolibi počivali in ko je Pajčič zaspal, sta ga spremljevalca ustrelila in si razdelila njegov denar. Sestane ob obeh kmetov s sumljivim tujcem pa v vasi ni ostal neopažen in spet je pohlepl po denarju privedel do tega, da sta bila ubijalca roparskega morilca že po nekaj dneh razpisnikana.

* V cementarni »Split« je izgubilo delo 700 delavcev. Ves svoj obrat je ustavila tovarna cementa »Split« na Majdanu, po gasila svoje peči ter odpustila 700 delavcev. Vzrok ustavitve obrata so velike, v skladišču nakopičene neprodane zaloge cementa. Tovarna »Split« je največja tovarnica cementa v vsej Dalmaciji. Prej je svoje izdelke izvažala daleč po svetu, zdaj pa so ostale nerazprodane velike zaloge zaradi nemške konkurence. Splitska »Nova Doba« poudarja, kako strašna nesreča je zadela sredi zime 700 delavcev in njihove družine, ter zahteva, naj bi se pri gradbi naših avtomobilskih cest uporabljal samo cement domačih podjetij, da bi se preprečile socialne krize, in pa tudi zaradi tega, ker uvoženi bitumen za graditev asfaltnih cest zaostaja po kakovosti za domačim cementom.

ONA JE BILA PRETIRANO DEBELA! — ON JE TRPEL NA REVMATIZMU!

Sedaj oba vzameta redno in vestno dozo Krušen soli, ki vsebuje zmes znanih mineralnih vod Uverila sta se, kako ugodno vpliva Krušen sol na vso prebavo, na ta način prepreči povzročitev zavor, a večkrat pomaga revmatizmu. Zavarujte se od časa do časa in skrbite, da redno vzamete Krušen sol, da se v telesu ne razvijajo škodljive kalli. Krušen sol se dobiva v vseh apotekah. Velika steklenika stane samo 45 din, mala steklenika 27 din.

Ogl. reg. S. br. 29.613/35.

* Dobro se je založil s tujo obleko. Od Sv. Križa pri Litiji nam poročajo: Posestnik in lesni trgovec Janez Celestin iz Sopot je prijavil, da je nekdo vlomil v njegovo hišo in si nabrali lep plen. Tat je odnesel precej obleke in čevljev, srajce, perila in drugega, kar mu je prišlo pod roko. Iz skrinje je vzel tudi brownin s škatico nabojev, več britve in dvojne skarje za striženje. Celestin tripi nad 3.000 din škode. Tatvine je bil osumljen France Gracar iz Gradišča pri St. Rupertu, ki je nekomu ponujal revolver na prodaj. V vasi, ki je pomlad postala znana zaradi ponarjanja tisočakov, so orožniki našli nekaj ukradenih obleke in perila. France sam pa je že izginil.

17 Ljubljane

u — Pogreb pok. prof. dr. Belarja bo danes ob 16. iz kapelice pokopališča pri Sv. Križu.

u — Predavanje SPD. Prihodnje predavanje SPD v torek 10. t. m. ob 20. v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Predaval bo nemški alpinist Gorter Wolfgang iz Tölza o alpinistični ekspediciji v Hindukuš in o vzponu na Demavend (5670 m). Predavanje bodo spremljali številni diapozitivi. Na predavanje že sedaj opozarjamo planince, da si rezervirajo prostore.

Danes ob 20. „Krik vzdoh“, „Mali pomorac“ — Shirley Temple — Kino Moste

u — O Viktoriji Švihlikovi gre glas po vsem muzikalnem svetu, da je ena najnadarjenjših pianistk mlajše generacije. Viktorija Švihlikova je Čehinja, potomoica izredno muzikalne češke rodbine, ki se je po prevaru vrnila iz Rusije na Češko 2. 12. let je že dajala samostojne umetniške koncerte z največjim uspehom. Švihlikova je učenka znamenitega praškega klavirskega pedagoga prof. Kunca, ki jo prištevja k svojim najodličnejšim absolventom. — Švihlikova bo nastopila na samostojnem koncertu v Ljubljani v ponedeljek 9. t. m. ob 20. v veliki filharmonični dvorani. Prodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

u — Za mestne reveže je daroval g. Mergenthaler Adolf, tovarnar usnja v Ljubljani 1.000 din, prav tako pa g. Zaslaznik Jakob, zasebnik na Prulah, 150 din. Velikodušna darovalcema izreka mestno poglavarstvo najlepšo zahvalo.

u — Šentjakobsko gledališče ponovi v petek, soboto in nedeljo nad vse uspešno veseligr »Dobri vojak Švejk«. Občinstvo je s prvih dveh predstav odhajalo dobro razpočeno in nobenega dvoma ni, da bo »Švejk« ostal še dolgo na repertoarju v zabavo občinstva.

u — Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljal od četrka do 8. zvečer do sobote do 8. jutraj mestni zdravnik dr. Ivan Logar, Knezova ul. št. 34/1, telefon št. 41-52. — Od sobote do 8. zvečer do ponedeljka do 8. jutraj pa bo opravljal mestno zdravniško dežurno službo mestni zdravstveni svetnik dr. Franta Misi, Poljska cesta št. 15/II, telefon št. 32-84.

u — Prijava motornih vozil in vozačev za leto 1939 se mora izvršiti do 28. februarja t. l. Obenem se mora plačati tudi davščina za državni cestni sklad in banovinska trošarina na pneumatiko. Da se prihrani strankam pot, bodo policijski organi te dni dostavili prijave, poštne položnice in tozadevna navodila; vozačem motornih vozil tudi obrazce za prijavo voznike izkaznice. Uprava policije v Ljubljani poziva lastnike in vozače motornih vozil, da se strogo ravnajo po navodilih in tako preprečijo nepotreben naval pri uradu izročitelju se mora plačati za prijavni tiskovni din 5, za vsak avtomobil in din 3 za vsak motocikel. Vsa motorna vozila, ki so na področju mesta Ljubljane, je treba prijaviti tudi računovodstvu mestnega poglavarstva radi odmore občinske takse. Vozila, ki so pod plombo, ni treba prijavljati.

u — Črn in bel bo 1. februar 1939 v veliki dvorani in ostalih prostorih »Zvezde« Klub Primorsk obnavlja svojo tradicijo najelitnejše, najlepše in najoriginalnejše prireditve. Ves čisti dobitek Črnele redute bo šel za podpore dijakom in božičnico v letu 1939. Naj vas ne pogrešamo, zlasti ne starih znancev, naj originalne in okusne maske ne bodo redke. Kljub uniformirani današnji boste sami najbolje uranili in če ne pojde — naši odlični saloni mode čakajo! Za izvenljudjske obiskovalce bomo še posebej poskrbele, da se bodo prijetno počutili: počakajte na krajevne zastopnike. Rezervirajte si čas za ta udoben in lep večer, ki bo v vsem na višini!

u — Vaša odločitev ne bo težka, če se spomnite na lanskeletni Trgovski ples; letošnji ga bo prekosil. Trgovski ples v soboto v vseh prostorih Trgovskega doma bo zares reprezentativna prireditev, pravi družabni dorozek in tako rekoč sestanek vseh predstaviteljev našega gospodarstva. Reklamacije vabil pri tiskarjih: Sport — Kmet, »Manon«, Selenburgova ulica in Fr. Golob, Wolfova ulica.

Prvikrat v življenju boste videli pravo dvojno lice Hollywooda, svetovne filmske metropole v velikem filmu

HOTEL HOLLYWOOD

v glavni vlogi DICK POWELL in ROSEMARIE in LOLA LANE
Premiera Kino Matica 21-24
Danes ob 16., 19. in 21. uri

u — Nov škropljeni avtomobil nabavi mestno poglavarstvo in je v ta namen razpisana licitacija v »Službenem listu«.

SEDAJ JE ČAS ZA NAROČILO Družinskega časopisa „Priatelj“.

Sporočite svoj naslov upravi „Priatelj“, Ljubljana, Dalmatinova 8/J, ki vam pošlje eno številko brezplačno na ogled.

u — JNAD »Jugoslavija«. Danes ob 19.30 seja C. O.

u — Plesna šola na Taboru ima zaključno plesno vajo v četrtek 5. t. m. ob 20.

Lovska zadruga sprejema naročila za živo divjačino

(zajce, fazane in jerebice) do 15. januarja 1939 — Pojasnila daje Lovska zadruga — LJUBLJANA — TELEFON 29-29

Iz Celja

e — Šahovski braturnik. Celjski šahovski klub je priredil pred dnevi svoj redni mesečni braturnik, ki se ga je udeležilo 11 igralcev. Prvo mesto si je priporil g. Vladimir Diehl z 9 točkami, drugo mesto g. inž. Savjovic z 8 in pol, tretje mesto pa g. J. Grašar s 7 točkami. Drevo se bo pričelo prvo kolo glavnega turnirja, na katerega opozarjamo vse udeležence.

e — Upokojeno občinstvo iz Celja in okolice se bo sestalo v soboto 7. t. m. ob 16. v prostorih Nabavljalne zadruge v Celju.

e — Prijave za rentnino. Davčna uprava v Celju razglašda, da traja rok za vlaganje davčnih prijav za rentnino od 1. do 31. t. m. Točnc izpolnjene prijave naj davčni zavezanec vložijo v tem roku pri davčni upravi v Celju oziroma pri pristojni občinski upravi. One, ki bi vložili prijave pozneje, ali jih sploh ne bi vložili, bi zadela kaznen po določilih člena 138. zakona o neporečnih davkih.

e — Še dve žrtvi podedice. V ponedeljek je padel 13-letni sin posestnice Ivan Jekl iz Zadobrove pri škofji vasi na podedenli cesti in si zlomil levo roko v rameau. Na Rečici ob Savinji je padla 54-letna zasebnica Marija Skončnikova na zamrznih tleh in si zlomila desno roko v zapestju. Ponesrečenca se zdravita v celjski bolnišnici.

e — Društvo absolventov trgovskih šol vabi na plesni venček dne 5. t. m. ob 20.30 v Celjskem domu.

Gos. Gospod Dreta ni tako neumen, kakor bi mu kdo prisodil na oko.

Tudi zastran njegove gluhosti ni vse res: kar govore o njem. Kar hoče slišati, to vselej sliši.

Pride zadnjič k Ocvirku. Ocvirkovi sede za mizo in mlatio debele gos.

»No, gospod Dreta! pozdravi Ocvirek.

»Kaj pa vas je prineslo k nam?«

Dreta si seže z roko za ušesa:

»Kaj pravite? Da naj prisidem?«

»Ne,« ga zavrne Ocvirek. »Vprašam, kaj bi radi.«

»Aha!« pokima Dreta. »Hvala lepa, pa ne morem. Sem že doma kosil.«

»Gromska strela!« zarjove Ocvirek. »Kdo pa vam govori o kosilu?«

Dreta skomigne z rameni:

»Zaliti vas pa res ne maram. Če že na vsak način želite, pa bom.«

In meni nič tebi nič sede za mizo in seže po tolstem reburu.

Božičnica gospodinjskih pomočnic

Prisrčna prireditve v Delavski zbornici

Ljubljana, 3. januarja V mali dvorani Delavske zbornice so se v nedeljo pod večer zbrali v lepem številu gospodinjske pomočnice okrog svoje predsednice g. Petriceve, ki jim je s skrbno organizacijo ob pomoči prizadevnih članic pripravila božičnico. Sredi mize je stalo okrašeno in v lučkah se blesteče božično drevesce, okrog njega pa je zbor pomočnic prepeval božične pesmi. Članice so k pestrosti prireditev prispevale še nekaj uspešnih deklaracij.

Za vse se je zahvalila ena izmed članic zaslužni in požrtvovalni predsednici, ki jim je nato spregovorila nekaj preprostih besed o sreči, ki je ne doživlja človek le tedaj, kadar sprejema, temveč tudi tedaj, kadar daje. V toplih besedah je orisala človekoljubni primer neke siromašne gospe, matere šestih otrok, ki je v vsej svoji siromaščini ohranila dobrotno srce in je stregla bolnici, pa je nagrado, ki jo je za nogo prejela podarila druženemu skladu za brezposelne, medtem ko se tem klub njihovem trenutnemu brezdelju ni zdelo vredno, da bi se negovanja same poprijela. Predsednica se je zahvalila tudi vsem sodelujočim članicam, ki so klub izkoristile redke prilike, da so se naučile petja in de-

Iz Maribora

a — Izredni občni zbor društva mariborskih upokojencev je bil na Stefanovo v Narodnem domu. Glavni spored zborovanja, to je sklepanje o združitvi mariborskega društva z ljubljanskim društvom upokojencev, se ni mogel izvršiti, ker je nasprotoval določbam društvenih pravil, po katerih so take zadeve izključno pridržane delokrogu rednega občnega zborovanja. Zborovanje se je udeležilo 175 društvenih članov, med njimi zastupniki društva iz Ptuj, Poljčan in Slovenjgradca.

a — Policijska vest. Pri tukajšnjem policijskem predstojništvu je nastopil službo policijski uradnik g. Milorad Lazarevič, ki je prevzel agende od g. C. Beisaka, ki je premeščen k banski upravi v Ljubljani.

a — Mariborska opeša se po presedku 6 let zopet pripravlja na znamenito Smetanovo opero »Prodana nevesta«. V naslovni vlogi nastopi Jelka Iglčeva, Janka pa poje A. Manoševiski.

a — Dopolnjujemo. V nedavnem poročilu o razstavi kanarčkov v Mariboru je po pomoti izostala navedba, da je bila razstava od 1. do 18. januarja.

a — Gnsni zločin, ki je bil izvršen 25. septembra pri Volinaku pri Mežici, ko je bil 73letni posestnik Peter Korošec umorjen ter izropan, bo predmet kazenske razprave danes dopoldne pred tukajšnjim velikim kazenskim senatom. Zaradi obtožbe roparskega umora se bodo morali zagovarjati 29letni rudar Silvester Krajnc, njegova 32letna žena Amalija ter 41letni rudar Ivan Kolar.

a — Neodčne zadeve. Mali kazenski senat je obsodil včeraj dopoldne 35letnega hotelskega slugo Franca Spinglerja na 14 dni strogega zapore in 120 dinarjev globe, ker je v času od aprila 1938 pa do 12. junija izkoristil neko žensko, ki je izvrševala nečistost obrtoma s tem, da ji je dovažal moške in da je sprejemal od nje po točnem dogovoru zneske od moških.

a — Prejšnje uradne ure se s 5. januarjem zopet uvedejo pri oddaji blagajni tovrnega skladišča Maribor glavni kolodvor in sicer od 8. do 12. in od 14. do 18.

a — Upepeljena domačija. V Hotinji vasi je zgorela domačija delavca Martina Vigeca, ki trpi okoli 10.000 dinarjev škode. Ogenj je nastal najbrže zaradi slabega dimnika.

a — Razburilna noč v Pekrah. Predsnočnim je navallila skupina fantov na domačijo posestnice Katarine Kac ter Ivana Gaube v Pekrah pri Mariboru. Fantje so tulili in kričali, razbili šipe na oknih, prav tako večna vrata in vrtno leseno ograjo, polomili kolje in trsje pred hišo. Več kakor pol ure je trajalo to razdejavanje dokler se ni pojavila orožniška patrula, ki je nekatere razbijalce polovila. Posestnica Katarina Kac je radi razburjenja dobila živčni napad. Orožniki so ovadili tukajšnjemu državnemu tožilstvu šest oseb v starosti 16 do 28 let, ki so se pri zaslišanju sklicevale na vinjenost.

a — Brezsrčni starši. Tezenski orožnik so ovadili tukajšnjemu tožilstvu nekega 26 letnega moža in njegovo 24letno ženo zaradi grdega ravnanja s 4letnim sinčkom Slavkom. Na njegovem telesu so ugotovili krvave podplutbe zaradi pretepanja z brezovko. Polzvedbe so dognale, da so ubožega Slavka v sami srajčki napadli na orosto, dokler se zmrzujočega otroka ni usmili neka sosedka, ki je fantka začasno spravila pod svojo streho. Pri zaslišanju sta zakonca izpovedala, da sta ravnala z otrokom tako zgolj zato, da bi se odvadila ponesnaženju.

klamacij za skupno zahavo. Pozvala je vse članice, naj se ob novo nastopajočem letu s trdnostjo zavestjo do skupnosti poprimajo, dela v organizaciji in za organizacijo s tem, da privedejo vanjo čim več svojih znank in zberejo za njeno povzdigo čim več sredstev. Naj jih navidezni trenutni neuspeh ne omaloduši, kajti vedeti morajo, da je le v desetletjih vztrajnega in nenehnega dela mogoče doseči večje in vidnejše uspehe. Članica gđ. Serjavčeva je nato v kratkih besedah zbranim pojasnjevala, zakaj se vsako nedeljsko popoldne zbirajo v svojih prostorih. Tisti čas ni odmerjen le za zabavo: namenjen je tudi potrebnemu nadaljnjemu izobraževanju, organiziranemu izboljševanju položaja gospodinjskih pomočnic in pridobivanju novih pravic.

Za temi govori so prisotne poslede k mizam in se polne dobre volje udeleževale tombole za številne lepe, koristne in sladke dobrote, katere so članice odbora pod vodstvom predsednice nabrale med darežljivimi ljubljanskimi trgovci. Za vsako je bilo nokaj, česar se je mogla razveseliti, pa so se zato po končani tomboli zadovoljno razhajali na svoje domove, hvalečice, da jim je njihova organizacija ob taki prazniški priliki pripravila toplo in prijetno uro razvedrila.

Vlom v Slovenjem Gradcu pojasnjen

Celjska policija je prijala mladega cigana

Maribor, 3. januarja Celjska policija je aretirala 18letnega cigana Alojzija Gartnerja. Ponujal je v nakup zlato zapestno verižico. Cigana so precepjali v Maribor, ker je mariborska policija domnevala, da gre najbrž za predmete, ukradene pri nekem mariborskem zdravniku. Med zaslišanjem pa so ugotovili, da izvirajo zlata zapestna verižica in še nekateri drugi predmeti od vlomna pri Angeli Margareteljevi v Slov. Gradcu, o

čemer smo poročali obširneje v včerajšnjem »Jutru«. Cig

Gospodarstvo

Stanje naših kliringov ob koncu leta

Stanje naših kliringov 31. decembra minilega leta kaže v primeri s stanjem 22. decembra nastopne pomembnejše izpremembe. Naše terjatve nasproti Italiji so se zmanjšale za 9,5 milijona na 33,1 milijona din, terjatve nasproti Nemčiji pa so se povečale za 3,9 milijona mark, odnosno za 55,9 milijona din na 386,9 milijona din. Naš dolg nasproti Madžarski se je povečal za 1,9 milijona na 21,3 milijona din, a nasproti Rumuniji za 1,9 milijona na 10,7 milijona din. Stanje vseh naših kliringov 31. decembra je nastopno (v tisočih, številke o oklepajih pomenijo izpremembe nasproti stanju 22. decembra):

Aktivni kliringi: Bolgarija (redni; dinarij) 1842 (—2), Italija (dinarij) 33.133 (—9.516), Nemčija (marke) 27.039 (+3907), Poljska (dinarij) 2990 (—348), Turčija (dinarij) 18.560 (—228), Španija (pezete) 2935 (neizpremenjeno).

Pasivni kliringi: Belgija (belge) 2470 (+63), Bolgarija (turistični; dinarij) 41 (+41), Madžarska (dinarij) 21.279 (+1941), Rumunija (dinarij) 10.742 (+1969), Češkoslovaška (češkoslovaške krone) 142.475 (+342), Švica (švicarski franki) 3622 (—65).

Naše klirinške terjatve ob koncu minilega leta kažejo nasproti stanju 31. decembra 1937 znatne spremembe. Najznačilnejše izpremembe v naših terjativah so nasproti Italiji. Ob koncu 1. 1937 nam je bila Italija dolžna čez 84 milijonov lir. V teku preteklega leta je bil ta dolg likvidiran, a dolg po kliringu v dinarijih, ki je znašal preko 120 milijonov, je bil zmanjšan za blizu 90 milijonov din. Potemtakem je Italija lanske leto svoj klirinški dolg Jugoslaviji zmanjšala za preko 282 milijonov.

Gospodarske vesti

— Prošnje za uvoz kontroli podvrženega blaga iz neklirinških držav se morajo takoj predložiti. Narodna banka je naslovila pozive na vse uvoznike kontroliranega blaga iz neklirinških držav. V pozivu zahteva, da uvozniki v najkrajšem času izročijo Narodni banki prošnje za odobritev uvoza kontroliranega blaga iz neklirinških držav v prvem letošnjem trimesečju. Prepozno izročene prošnje se ne bodo upoštevale. Razporeditev dovoljenj za uvoz kontroliranega blaga se bo izvršila v najkrajšem času za vse prvo trimesečje. Uvozniki se opozarjajo, da so možnosti za uvoz kontroliranega blaga iz neklirinških držav znatno manjše, kakor so bile preteklo leto.

— Tuja državniška zastopništva niso obvezana nuditi tretjine šalterskih deviz po tečaju 238. Narodna banka je izdala posajlno v pogledu prisilne prodaje ene tretjine šalterskih deviz po tečaju 238 za angleški funt. Po tem pojasnilu so državniški zastopniki v Jugoslaviji prosti obveznosti prodaje tretjine svojih deviz po tečaju 238 za funt.

— Nova jugoslovensko-bolgarska železniška tarifa za prevoz blaga bo stopila v veljavo 1. februarja.

— Razveljavljene omejitve glede prevoza blaga v Nemčijo. Dunajska direkcija nemških državnih železnic je sporočila našim generalnim direktorjem, da je razveljavila omejitve glede prevoza blaga v Nemčijo ali skozi Nemčijo preko postaj St. Ilja, Gornje Radgone in preko vseh madžarskih postaj.

— Francoska narodna banka je zmanjšala obrestno mero od 2,5 na 2%. Obresti za lombardna posojila so zmanjšane od 3,5 na 3%, za kratkoročna posojila (30 dni) od 2,5 na 2%.

— Nabava premoga za bansko upravo. Banska uprava dravske banovine v Ljubljani bo nabavila 130 ton premoga kosovca z najmanj 4.500 kalorijami in 120 ton premoga grahovca z najmanj 4.200 kalorijami. Premog je dobaviti iz domačih rudnikov in mora biti lepo separiran, ker je namenjen za kurjavo parnih kotlov. Dobavni rok je po odločilu. Ceno za premog je ponuditi za tono franko vagon železniška postaja Ljubljana, glavni kolodvor. Ponudbe je predložiti v zaprti kuverti najdlje do 14. t. m. ekonomatu banske uprave v Ljubljani. Ponudba mora biti takšna z 10 dinarskim državnim kolkom. Natančnejša pojasnila dbe zainteresirani med uradnimi urami v ekonomatu banske uprave, Bleiweisova 10, soba 33.

— Državne obvezne dobrovoljce na mesto zemljišča veljajo le za dobrovoljce. Ko je bila izdana uredba o dajanju državnih obveznih namestov agrarne zemlje prostovoljcem, so se v zadnjem času zgodili primeri, da so posamezne osebe, verjetno z namenom spekulacije, kupile od siromašnih prostovoljcev njihove pravice do teh obveznic, včasih celo za izredno majhen denar. V zvezi s tem opozarja kmetijsko ministrstvo vse osebe, ki se bavijo z nedovoljeno trgovino, da ne bodo mogle v ime navedenih prostovoljcev niti zahtevati niti prejemati državnih obveznic, pač pa bodo imeli to pravico le prostovoljci, odnosno njihovi nasledniki, kakor to določa zakon o prostovoljcih. Pravilnik izključuje tudi polnomočja glede priznanja obveznic ter določa izplačilo obveznic neposredno prostovoljcem, odnosno njihovim naslednikom.

— Tečaji za pripravo na mojstrski izpit. Zavod za pospeševanje obrti priredi v Ljubljani tečaj za rokodelske pomočnike in pomočnice, ki bi se želeli pripraviti na mojstrski izpit. Tečaj bo v drugi polovici januarja ob popoldanskih urah, da bo mogoče obiskovati tečaj tudi udeležencem izven Ljubljane, ki se bodo mogli posluževati za dopotovanje popoldanskih vlakov in se vračati z večernimi vlaki domov. Predavalo se bo o obrtnih predpisih, davkih, predpisih o zaščiti in socialnem zavarovanju delavstva, obrtnem knjigovodstvu, glavnih principih kalkulacije in silicno, kar se zahteva pri teoretičnem delu mojstrskega izpita v pogledu splošnega znanja. Ako bi dovolj prijavljenec po danih strok, se bo v zvezi s tem tečajem predavalo dotičnikom še posebej o blagoznanstvu, kalkulaciji in proračunih, tehnologiji in drugih strokovnih predmetih teoretičnega izpita. Strokovno risanje se ne bo poučevalo. Tečaj bo brezplačen in bo v priložni sejni dvorani Zbornice za TOI v Ljubljani, Beethovnova 10. Prijavo za tečaj je poslati pisмено z natančnim naslovom zavodu za pospeševanje obrti

dinarjev, tako da je njen dolg znašal 31. decembra minilega leta le 33,1 milijona din. Naše terjatve nasproti Nemčiji so se v minilem letu povečale za 14,4 milijona mark, nasproti Poljski so se zmanjšale za 13,1 milijona din, nasproti Turčiji so se povečale za 8,8 milijona din in nasproti Bolgariji za 1,8 milijona din.

Naš klirinški dolg se je v lanskem letu nasproti Belgiji zmanjšal za 2,3 milijona belg, nasproti Madžarski povečal za 7,5 milijona din, nasproti Rumuniji zmanjšal za 13,3 milijona din, nasproti Češkoslovaški povečal za 5,1 milijona Kč in nasproti Švici povečal za 1,4 milijona švicarskih frankov. Kliring s Francijo pa je bil likvidiran; na koncu 1. 1937 je znašal 12,5 milijona frankov.

Stanje kliringov se je od konca 1. 1937, do konca 1. 1938 izpremenilo takole (v tisočih; prve številke pomenijo stanje 31. decembra lanskega leta, številke v oklepajih pa izpremembe nasproti stanju 31. decembra 1. 1937):

Aktivni kliringi: Bolgarija (dinarij) 1842 (+1842), Italija (novi; dinarij) 33.133 (+33.133), Italija (stari; lire): likvidiran dolg iz 1. 1937. v znesku 32.409. Italija (novi; lire): likvidiran dolg iz 1. 1937. v znesku 51.535, Nemčija (marke) 27.039 (+14.376), Poljska (dinarij) 2990 (—13.153), Turčija (dinarij) 18.560 (+8867), Španija (pezete) 2935 (+161).

Pasivni kliringi: Belgija (belge) 2470 (—2351), Madžarska (dinarij) 21.279 (+7559), Rumunija (dinarij) 10.742 (—19.359), Češkoslovaška (češkoslov. krone) 142.475 (+5156), Švica (švicarski franki) 3622 (+1462), Francija (francoski franki): likvidiran znesek 12.487 iz 1. 1937.

pri Zbornici za TOI v Ljubljani. O začetku tečaja bodo prijavitelci obveščeni pisмено.

— Strokovni tečaji za mizarje. V zvezi s tečajem za strokovno risanje za začetnike in s tečajem za notranjo arhitekturo, ki bo ob nedeljah dopolne pod okriljem zavoda za pospeševanje obrti pri Zbornici za TOI, in sicer v prostorih tehniške srednje šole v Ljubljani, bodo tako za udeležence teh dveh tečajev kakor tudi za mojstre in pomočnike, ki teh dveh tečajev ne obiskujejo, pa bi pokazali zanimanje, predavanja o kalkulaciji in obrtnem knjigovodstvu, o blagoznanstvu, tehnologiji lesa in o slogih. Ta predavanja bodo med tednom od pol 19. do pol 21. v prostorih tehniške srednje šole v Ljubljani, in sicer ob torkih sredah in četrčkih. Predavali bodo inž. arh. Gustav Ogrin, profesor Lenarčič in strokovni učitelj Dolak. Vabimo mizarске mojstre in pomočnike, ki bi želeli obiskovati te večerne tečaje, da se nemudoma zgledajo pri zavodu za pospeševanje obrti pri Zbornici za TOI v Ljubljani, in sicer s pismeno prijavo, to pa najkasneje do 10. t. m. Podrobne informacije dobe pri omenjenem zavodu Zbornice za TOI v Ljubljani, Beethovnova ulica 10-II.

— Licitacije. Pri direkciji drž. železnic v Ljubljani bo 11. t. m. licitacija za dobavo vulkanskega žlamskega olja, 12. t. m. za dobavo lesa za železniške delavnice, 24. t. m. pa za dobavo države dvodelnih zavornih cokelj. Pri upravi vojno-tehn. zavoda v Kragujevcu bodo naslednje licitacije: 11. t. m. za dobavo avtomatskih izključilcev, platnenih in bombažnih krp, 13. t. m. za dobavo hromometrov, 28. t. m. za dobavo usnja, 30. t. m. za dobavo kartonskih patron, 31. t. m. za dobavo avtogasilnih priprav in potrebnih, 1. februarja za dobavo cinka, aluminija, cina in drugega. Pri štabu dravske d.v. oblasti v Ljubljani bo 13. t. m. licitacija za dobavo gumijastih in drugih cevi. Pri upravi vojno-tehn. zavoda v Čačku bo 13. t. m. licitacija za dobavo železa 20. t. m. pa za dobavo elektronskih cevi, kondenzatorjev žarnic in drugega. Pri upravi zavoda Obličev, Kruševac-Obličevo, obsta 16. t. m. licitaciji za dobavo toloula, dušikove kisline in oleuma. Pri centralni direkciji drž. rudarskih podjetij v Sarajevu bo 17. t. m. licitacija za dobavo gumijaste prenoge. Pri štabu zrakoplovstva vojske v Zemunu bo 21. t. m. licitacija za dobavo benzola. 23. t. m. pa za dobavo aeroplanskega platna. Pri upravi smodnišnice v Kamniku bo 25. t. m. oферna licitacija za dobavo lesenih kroglic in olja za kamniktit. Pri direkciji pomorskega prometa v Splitu bo 3. februarja oферna licitacija za dobavo teklele pločevine. 8. februarja pa za dobavo kononitene in teklele vrvi in drugega materiala. Predmetni oglas so v pismeni Zbornici za TOI v Ljubljani na vnosni list. — Dobava. Direkcija drž. železnice v Subotici sprejema do 11. t. m. ponudbe za dobavo lesenih kock za tlak.

Borze

3. januarja

Na ljubljanski borzi je v prvašem kliringu notral angleški funt 236.10 — 239.90. Povprečni tečaj je torej kakor doleže 238. Enako je notral funt v Zagrebu in Beogradu. G-ški boni so se trgovali v Zagrebu po 37,75, a v Beogradu po 37,80. Nemški klirinški čeki so stali v Ljubljani 14,32, v Zagrebu 14,31, a v Beogradu 14,30.

Na zagrebškem efektne tržišču je bila Vojna škoda čvrstejša; zaključevala se je po 466 do 471 (v Beogradu po 472). Nadalje je bil promet v 7% stabilizacijskem posojilu po 98 in v Trbovljah po 181.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2392.20 — 2430.20. Berlin 1769.82 — 1787.58, Bruselj 740.75 — 752.75, Curih 995 — 1005, London 203.90 — 207.10, New York 4380.50 — 4440.50, Pariz 115.20 — 117.50, Praga 150.75 — 152.25, Trst 231.70 — 234.80. Curih. Beograd 10, Pariz 11.6150, London 20.5050, New York 442.751, Bruselj 74.65, Milan 23.30, Amsterdam 240.80, Berlin 177.62, Stockholm 105.62, Oslo 103.10, København 91.60, Praga 15.15, Varšava 83.75, Budimpešta 87.50, Atene 3.95, Bukarešta 3.25.

FINANCIJE

Zagreb. Državne vrednote: Voja škoda 468 — 471, 4% severne agrarne 58.50 — 59, 4% agrarne 61.50 — 62.50, 6% dalm. agrarne 88.25 den., 6% beguške 89.50 den., 7% stabiliz. 97 — 98, 7% invest. 99.50 — 100, 7% Selgman 99 den., 7% Blair 99.62 den., 8% Blair 96 den.; delnice: PAB 225 den., Narodna banka

7500 den., Narodna banka 20 l. Gutmann 40 den., Sečarana Bečkerek 630 bl., Sečarana Osijek 98 — 103, Osajeska livarna 180 den., Isis 31 — 40, Trbovlje 181 — 182, Oceania 300 — 320, Našice 500 bl., Jadranska 350 — 390, Danica 40 bl. Beograd. Voja škoda 472 — 472.50 (472), 4% severne agrarne 58.50 — 59.50, 4% agrarne 60 — 61, 6% dalm. agrarne 89.50 — 89.75 (89.25), 6% beguške 90.50 — 91 (90.50), 7% stabiliz. 99.50 bl., 7% invest. 100 — 101, 7% Blair 90.50 — 91.25 (91), 8% Blair 97 — 98.50 (98), PAB 223 den. (drobni kost). Narodna banka 7700 — 7800 (7750).

Blagovna tržišča

zito

+ Winnipeg (3. t. m.). Začetni tečaj: pšenica: za maj 63.8750. — Chicago (3. t. m.). Začetni tečaj: pšenica: za maj 69.1250, za julij 69. Turšica: za maj 50.1250, za julij 53.

Moste morajo dobiti Sokolski dom Mladina industrijskega okraja ga nujno potrebuje

Moste, 3. januarja. Sokolsko društvo Ljubljana-Moste se v zadnjih letih prav lepo razvija in širi. Pred dobrimi tremi leti je imelo okrog 200.000 dinarjev dolga, a danes ga je še nekaj čez 100.000. Kino je dobro voden, ter uprava iz teh dohodkov krije vse svoje obveze. Poleg znižanja dolga si je društvo uredilo obširno letno telovadišče, ga splaniralo in ogradiilo, postavilo večji lesen paviljon, ki služi za shrambo orodja in ob pridelitvah za bufet. Napeljana je elektrika in vodovod. Skupno je investirano v telovadišče nad 50.000 dinarjev in je vse to plačano.

Članstvo je prečiščeno, odpadlo je vse, kar ni zdravega, vendar je ostalo na prvotni svoji višini, oziroma se je še nekoliko dvignilo s pristopom novih bratov. Veliko ovir in težko ima pa društvo, ker še vedno nima lastne telovadnice. Telovadba se je vršila dolgo vrsto let v meščanski osnovni šoli na Zaloški cesti in to brezplačno, zdaj mora pa plačevati razmeroma visoko najemnino, tako da tu telovadi samo še dva dva uri na teden, a člani in naraščaj na Taboru, kjer nas je sprejel bratski Sokol I. brezplačno pod svojo streho. Pred dobrim letom nas je sprejel pod svojo streho tudi štepanski Sokol. Bratskima društvoma iskrena hvala!

Sokolski drobiž

V Beogradu je slavil Sokol III svojo desetletnico. V prestolnici deluje danes že 13 sokolskih društev, vendar so bila skoraj vsa ustanovljena v zadnjem desetletju. Najstarejše društvo je Sokol — matička, ki je leta 1935. praznovala 50letnico. Po zedinjenju je bil nato kmalu ustanovljen Sokol I., ki ima svojo delokrog v sredini mesta in telovadnico v Poenkarjevi ulici. Kmalu mu je sledil Sokol II. za okolice okrog Saborne cerkve ter končno Sokol III., ki si je postavil svoj dom v bližini Smederevske velike ceste in razvija v njem izredno veliko delavnost. Starostje temu društvu brat Dobrovoje Bogdanović.

V Ogulinu, v kralji Liki, so si Sokoli zgradili dom in ga pred kratkim časom odprli. Prvo prireditve so imeli na praznik zedinjenja, decembra, nakar sta sledili še dve lepo posejani in dobro izvedeni telovadni akademiji. Sokolsko društvo Ogulin je dodeljeno sokolski župi v Karlovcu.

Proračun COS za leto 1939. Zimaka skupščina češkoslovaške sokolske zveze je odobrila proračun za prihodnje leto, ki znaša skoraj 10 milijonov izdatkov in prav toliko tudi dohodkov. Največjo postavko izdatkov tvorijo stroški za vzdrževanje stalnih vadijskih sol v Tyrsevom domu v Pragi, kjer dobe vadijski pripravniki temeljito vadijske vzgoje in se potem lahko posvetijo svojemu vzvišenemu poklicu po sokolskih društvih.

Glasba za proste vaje 1939. V založništvo jugoslovanske sokolske matice so izšle klavirske note za proste vaje članic in moškega naraščaja. Za članice so že v tisku, za ženski naraščaj bodo pa tudi v nekaj dneh pripravljene za izdajo. Potem, ko bodo klavirske note že vse izdane, bo JSM izdala tudi glasbeno »spremljavo prostih vaj za pihalne godbe, razen za članice, ki se dobe pri sokolski župi Sušak-Rijeka.

Nezgodni sklad COS v letu 1937. Iz poročila predsedstva COS za prošlo zimsko glavno skupščino COS, ki je bila sredi decembra v Pragi posnemamo, da je v letu 1937, izplačala češkoslovaška osrednja sokolska organizacija za 3323 poškodbe pri telovadbi skupno 544.128 Kč in sicer članstvu 351.676 Kč, naraščaju 122.969 Kč in deci 69.181 Kč.

Lep zgled božičnega obdarovanja

Ribnica, 3. januarja

Krasna je bila sokolska božičnica v Ribnici na Dolinskem. Po resnem delu v naši telovadnici se je sokolska mladina polnoštevilno zbrala pri lepih jaslicah. V dvorani, ki je bila vse leto polna življenja in otroškega smeha je 24. decembra popoldne zavladalo božično razpoloženje. Ob bogatem sporedu so bile številne odire uprte na mizo, obloženo z božičnimi darili. Vsakdo iz številne družine sokolske mladosti (vseh je nad 100) je pričakoval darilce, ki ga je res tudi prejel. Dobili so obleko ali obutev in šolske potrebščine ter so bili pogosteni.

Gotovo bo vsakdo vprašal, kje smo dobili sredstva za naše božičevanje. Iz prirčnih nagovorov br. staroste Peterlina in načelnika ribniške P. sojinice br. Kluna smo lahko dojele, da je velkodušni dar, kakor še vsako leto, poklonila ribniška Posojilnica. Ta ustanova edina dosledno zasleduje in podpira gospodarske in socialne prilike ribniške dolne. Že letos v juniju ob 50letnici obstoja je obdarovala najprijnejše učence vseh treh šol z izdatnimi vsotami. Neki naraščajnik se je toplotno zahvalil polnoštevilno zbranemu načelnstvu posojilnice za bogato božičnico. Najlepša zahvala pa je bilo veselje otrok, ki so dobili od dobrotnikov zagotovilo, da bodo prihodnje leto prav tako obdarovani, če bodo nadalje vestno izpolnjevali svoje sokolske dolžnosti.

+Novosadska blagovna borza (3. t. m.). Tendence mirna. Promet srednji. Pšenica: baška, sremska in slavonska 159 — 159; banatska 157 — 159. Rž: baška 136 — 138. Ječmen: baški in sremski, 64/65 kg 149 — 151; jari, 68 kg 180 — 185. Oves: baški, sremski in slavonski 160 — 162.50. Turšica: baška, parieteta Indija in Vršac 103 — 105; baška, parieteta Indija in Vršac, sušena 113 — 114. Moka: baška in banatska »0g« in »0gg« 247.50 — 257.50; »2« 227.50 — 237.50; »5« 207.50 — 217.50; »6« 187.50 — 197.50; »7« 157.50 — 167.50; »7 in pol« 122.50 — 127.50; »8« 112.50 — 115. Fizek: baški in sremski beli, brez vres 287.50 — 292.50. Otrobi: baški, sremski in banatski v jutastih vrečah 93 — 102.

+Budimpeštanska terminska borza (3. t. m.). Tendence stalna. Promet slab. Rž: za marc 14.42 — 14.43, za maj 14.75 — 14.76. Turšica za maj 14.97 — 14.99.

priljubljeni bivše Avstrije k Nemčiji pa je prišla pod nemško oblast tudi Rakouska ali avstrijska župa s sedešom na Dunaju. Zadnje mesece je zaradi monarkovske odločitve pripadla Nemčiji mnogo češkoslovaškega ozemlja, kjer je delovalo nekaj sto sokolskih društev. Kakor javljajo iz Prage, v polni meri delujejo v Nemčiji in bivše Avstrije, tuje pa se tudi, da so nemške oblasti dovolile delovanje Sokolu v sudetskopolitani.

V novi češkoslovaški vladi so sledili ministri člani sokolske organizacije: predsednik Rudolf Beran, zunanji minister Chvalkovsky, finančni minister dr. Kalus, vojni minister Jan Syrový, prometni minister Elijaš, minister trgovine in industrije dr. Šadek in minister za socialno politiko dr. Khumbar.

XVIII.

SLOVANSKI VEČER

14. JANUARJA 1939
TABOR

14. jan.

Med vsemi ljubljanskimi prireditvami je vsakoletni »SLOVANSKI VEČER« vselej najprivlačnejša prireditev vsega leta. Ne samo, da je »SLOVANSKI VEČER« najelitnejša plesna prireditev, ampak tudi vsem obiskovalcem tudi prav izbrani umetniški spored. Letos so se nacionalni akademiki posebno potrudili in povabili k sodelovanju naše mlade umetnike, ki naj pred izbranim občinstvom pokažejo silo mladostne umetnosti. Gospodična Polajnarjeva je že na mnogih prireditvah žela popolen uspeh, posebno še na zadnji produktiji ljubljanskega konservatorija, pripravila prav za letošnjo prireditev JNAD »Jugoslavije« izbrane točke. Med našo mlado generacijo umetnikov se jasno odraža vpliv dr. Burger, ki bo poslušalcem podal brez dvoma izbrana dela iz svojega obsežnega repertoarja.

Na berlinski olimpiadi leta 1936. je bil istrski narodni ples »balun« odlikovan z zlato kolajno. Istrska obitelj iz Ljubljane je rade volje ugodila prošnji naših akademikov, naj za to eminentno ljubljansko prireditev, naštvura ta pes. Preveč bi bilo omenjati, da bo izvedba tega plesa dobro uspešna, kajti istrska obitelj je že na marsikateri večji prireditvi užgala in žela vselej navdušeno priznanje in odobravanje.

Popularni dirigent g. Bojan Adamič, čigar plesni orkester so sodelovali pri plesnem delu »SLOVANSKEGA VEČERA«, bo zaključil umetniški program te prireditve z izvajanjem na klavirju.

V globoki žalosti naznanjamo, da je dne 1. januarja 1939 v Vojni bolnici v Sarajevu po kratki in mučni bolezni preminul naš ljubljani sin in brat

BRANKO

REDOV DJAČKE ČETE

KRŠKO, 2. januarja 1939.

Žalujoča rodbina dr. Vlad. Borštnik

Kot žrtev materinstva je danes umrla naša dobra soproga in mati, gospa

Berta Demšar

soproga zobozdravnika

Dan in uro pogreba bomo objavili pozneje.
KRANJ, 3. januarja 1939.

Dr. Demšar Dragotin, zobozdravnik, hčerka Majda in ostalo sorodstvo.

Dotrpela je naša nadvse ljubljena mama, gospa

FRANJA MAJER

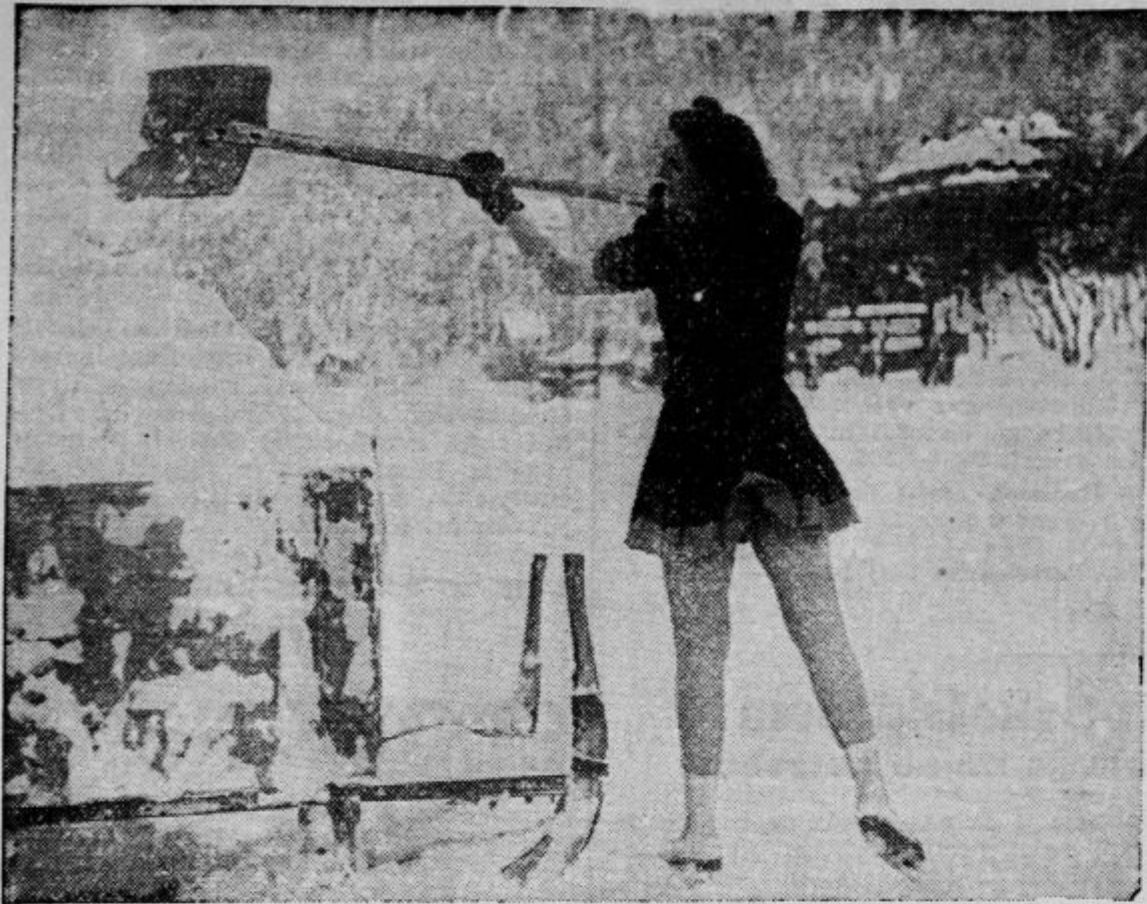
v torek, dne 3. januarja 1939, v 84. letu svoje starosti. Pogreb blage pokojnice bo v četrtek 5. januarja ob pol 16. uri iz mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežju.

Sv. maša zadušnica bo darovana v soboto, dne 7. januarja ob 8. zjutraj v frančiškanski župni cerkvi v Mariboru.

Maribor, Radeče pri Zidanem mostu, dne 3. januarja 1939.

LJUDMILA HMEJ, hčerka; FRANJO MAJER, sin; inž. MILAN, GRETA, FRANCO HMEJ, ČETOMIR, BOGOMILA, CIRILA MAJER, vnuki in vnukinja. Brez posebnega obvestila.

Senzacija v St. Moritzu

Miss Megan Taylor, svetovna prvakinja v umetnem drsanju na ledu, kida sneg v znanem švicarskem zimskosportnem kraju

Živali pozimi

Medvedi in marmotice — življenje v zooloških vrtovih Smešni toliščki

Marsikdo zaviđa ta čas živali v zimskem spanju, ki prebivajo zimo brez skrbi za hrano in kurjavo. Seveda pa je tudi tu vse relativno.

Medvedi imajo n. pr. zelo lahko spanje. V poslednjih po 5 do 8 dni zapuščajo svoje zimsko ležišče, pa ne zavoljo hrane, ki bi jo težko dobili, temveč da se tako rekoč nadiha svežega zraka. Tudi medvedke, ki so se jeseni prenajedle, pozimi ne jedo, čeprav spravljajo svoje mladiče baš v najbolj mrzlih zimskih mesecih na svet. Ti mladiči sesajo seveda materino mleko in zato ni čudno, če so medvedke spomladi bolj podobne živim okostnjakom.

Marmotice v naspotju z medvedi trdno spijo. V tem stanju so popolnoma neobčutljive za mraz, udarce in svetlobo. Le približno vsake tri tedne se zbude, da se izpraznijo. Če bi ta namavni »budilni dražljaj« umetno odpravili, bi marmotice zaspele v smrt.

Car zvonov

Prejeli smo:

Glede na naše poročilo o največjem zvonu v Evropi (»Jutro« 30. 12. 35.) velja pripomniti: Zvon v stolnici v Kölnu ne tehta 50.000 kg, ampak 50.000 nemških funtov t. j. 25.000 kg. Zvon je bil vlt v Apoldi na Turinškem l. 1923. Premera ima 3,25 m. Glas ima c. Ta zvon ni največji na svetu, saj mu po velikosti pritiče še deseto mesto. Največji zvon sveta imajo v Moskvi. Ta car zvonov tehta 190.000 kg, t. j. 190 ton in ima 7,04 m premera. Vili ga je Rus Montorin l. 1734. Ime mu je »Car Kolokole«.

Pri požaru Kremlja l. 1737 je zvon porušil zvonič in se je zari globoko v zemljo. Na ukaz carja Nikolaja so l. 1837 zvon dvignili na zidan podstavek, kjer stoji kot spomenik. Pri padcu se je zvonu odbil kos krila. Skozl odprtino stopi- ta lahko notri dva moža vstric.

Napoleon I. je hotel 1812 dati prepeljati ta zvon v Pariz, kar se mu pa ni posre- čilo.

V Moskvi imajo še pet velikih zvonov, ki daleč prekašajo nemškega v teži: zvon Troickij tehta 164.000 kg, zvon Bolšoj tehta 72.000 kg, zvon Praznični tehta 68.000 kg, zvon Sv. Ivan 56.000 kg in zvon ma- šni 33.000 kg. V Novgorodu se nahaja zvon od kg 31.000, v Ohaki na Japonskem od 114.000 kg in v Pekingu od 53.000 kg.

Kaj pomeni liv veličana od 190 ton, mo- re razumeti edino livar-zvonar. Ako raču- namo 5%, pogorelosti, je bilo treha razto- piti najmanj 200 ton kovin. Iz gornjega je razvidno, da je bilo zvonarstvo v Rusiji že pred stoletji zelo razvito in na visoki stopnji.

Tragična nesreča letala na ledu

Na otočju Urku pri Zaiderskem morju se primerila te dni tragična letalska nesre- ča. Neko pristajajoče letalo je s nosilnimi ploščami podrl in usmrtilo otroka v trenutku, ko je hotelo pristati na tleh. Ne- sreča se je primerila zatagadelj, ker je mo- ral pilot zaslino pristati na ledu, kamor so pritekli ljudje v pričakovanju, da bo le- talec odvrnil poštno vrečo.

Pogled na Džibuti,

metropolo Francoske Somalije v Afriki, odkoder je speljana etiopska železnica v Abesinijo

Prebivalstvo

Japonske

Statistični urad v Tokiu je objavil pre- gled ljudskega štetja, izvršenega na dan 1. oktobra lanskega leta. Po tem štetju ima Japonska brez kolonij nekaj nad 72 mil- jonov prebivalcev. Število moških je le ne- znatno višje od števila žensk. Največ pre- bivalcev ima Tokio, kjer so našli 6 mil- jonov 963 tisoč oseb. Drugo največje ja- ponsko mesto je Osaka.

Japonska ima 148 večjih mest, med nji- mi 42, ki štejejo nad sto tisoč prebival- cev. Največja mesta v državi so: Tokio, Osaka, Nagoja, Kioto, Kobe in Jokohama.

Rodoljubova oporoka

Neki grški veletrgovec po imenu Nikolaj Athanassoulis, ki je pred časom v Atenah umrl, je v svoji oporoki zapustil italijanski državi vsoto kakšnih 12 milijonov dinar-jev. Ta denar pa dobi italijanska država le pod pogojem, da v Atenah ustanovi svo- je veleposlaništvo in uvrsti Grško tako v seznam svojih prijateljskih držav. Ker pa ni verjetno, da bi mogla Italija izpolniti ta pogoj, je Athanassoulis odločil, da pripade denar v tem primeru jugoslovanski državi, in sicer pod istimi pogoji.

Volkovi napadli vas

V podkarpatski vasi Brusturi se je te dni razvila pravcata bitka med celokupnim mo- škim prebivalstvom naselbine in med tro- pom volkov, ki je štel petdeset repov. Vol- kovi, ki so bili sestradani od zime in mra- za, so vdrl v hleve in so se vrgli na živino. Kmetje so jih napadli s kosami, srpi, vili- mi in sekirami. Borba je bila dolga in vro- ča. Na koncu so obležali na bojišču štirje kmeti, kmetom pa se je posrečilo ubiti štiri- rinajst volkov. Ostanek je zbežal, ko je videl, da so jim ljudje kos.

Stekleno oblačilo

Na nekem plesu v Kaliforniji se je pojavila zanimiva plesalka. Njena obleka je bila se- štita iz 5 tisoč steklenih kroglin in je tehtala 85 kg

Zaledenele reke v Franciji

Zavoljo hudega mraza, ki še vedno noče popustiti, so reke v srednji Franciji pole- denele. Pri Toursu je Loire zamrznila n. pr. na daljavo 50 km in ledne mase ogra- žajo dva mosta v tem mestu, za katera se boje, da se bosta zrušila. Oblasti so pokli- cale na pomoč pionirske čete, da bi ledov- je razstrelile, led je pa tako debel, da bo treba mnogo dela, preden bo kaj uspeha.

Tudi Saone je zamrznila na raznih me- stih, tako da se je plovba na njej popol- noma ustavila. Na večini ostalih francoskih rek je plovba popolnoma ali delno ustav-ljena.

Usoda ruskih kronskih draguljev

Poljska vlada je postala lastnica dela ruskih kronskih draguljev vladarske ro- bine Romanovih. Gre za dragulje iz krone carja Nikolaja I., carice Marije Fedorovne in za dragulje iz krone Aleksandra II. Vsi ti dragulji predstavljajo vrednost 15 mil- lionov zlatih rubljev.

Imenovane dragocenosti je izročila ruska vlada poljski vladi na podlagi dogovora v Rigi iz l. 1921, ker so Rusi naštetje vredno- sti baje odnesli iz Poljske. Sovjetska vlada je imela možnost in pravico, da dragulje odkupi. Ker pa tega ni storila v teku pet- najstih let, so dragocenosti zdaj dokončno pripadle Poljski.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Lov za „lepo Suzano“

Ženska, ki so jo razkrinkali kot moškega ...

Pred časom smo poročali, da si franco- ska policija prizadeva na vse načine, da bi ujela »lepo Suzano«, nevarno zločinko, ki je kradla — avtomobile. Sedaj se je ta stvar nedaleč od Lyona zaključila.

Tam so ustavili avtomobil, ki je sedel ob njegovem krmilu moški, o katerem so ve- deli, da je še nekoliko ur prej nastopal kot ... ženska. In sicer kot Suzana Thie- baut. Pod tem imenom je stanoval in živel v raznih hotelih. Nihče ni tam slutil, da se pod masko elegantne ženske skriva mo- šk. Toda nekega jutra je sluga v nekem hotelu v Vogezi pogledal skozi ključav- nico njegove sobe in je opazil, kako se je »žena« — brla. To je zbudilo sosed- sum,

Preden pa je mogla nastopiti policija, je lažna Suzana izginila. Ugotovili so potem, da je ta »lepa Suzana« v resnici star zlo- činec in tat avtomobilov po imenu Andre Schwindenhamer iz Raona. Ker je bilo zna- no, da se je možakar z avtomobilom usme- ril proti jugu, so alarmirali vse policijske postaje v to smer. Več policijskih zapor pa je možakar mirno predril, šele v bližini Lyona so ga mogli ustaviti in prijeti. Še malo prej je bil telefonično poklical neko policijsko postajo v bližini hotela, v ka- terem je bil stanoval, in tamkajšnjim urad- nikom povedal, da je na »zabavnem poto- vanju«, pa se ne more odzvati njihovu po- zivu, naj stopi prednje.

Drsalec na hoduljah

V švicarskem St. Moritzu je kazal nedavno Phil Taylor svojevrstno atrakcijo. Drsal se je na hoduljah

Posledice hudega mraza

Usoda treh gosi na ribniku in galeba ob angleški obali

Hudi mraz, ki je obiskal Evropo v zad- njem času, je imel tu in tam prav nena- vadne posledice.

V neki vasi pri Verdunu so tri gosi od- šle na ribnik, ki je bil pokrit s tenko ledno skorjo. Led se je pod njimi vdrl in voda je spet zmrznila, še preden so se mogle ptice rešiti. Ker je led pretenek, da bi mo- geli kdo do živali ali da bi položili nanj le- stev, in ker jih niso mogli rešiti niti z la- som, so jih morali prepustiti njih usodi.

Bolje se je izmazal galeb, ki je ob an-

gleški obali primrznil na led. Led je bil toliko debel, da se je mogel nekdo splaziti do ptice in jo rešiti z vročo vodo. Tudi dva labuda na reki Ise, ki sta s svojim vro- ščanjem priklicala nekega avtomobilista, je bilo mogoče rešiti še pravočasno iz led- nega objema. V veliki londonski modni tr- govini je mraz povzročil, da je počila na- prava, ki v primeru požara prši tekočino za gašenje. Ta nezaželeni dež je pokvaril veliko število dragocenih ženskih oblik in drugih modnih predmetov.

Smrt polarnega raziskovalca Reynold Bray je utonil za tečajnikom

Neki Eskim, ki je prispel s skrajnega severa Hudsonovega zaliva, je prinesel vest, da je mladi angleški raziskovalec Reynold Bray utonil. Bray je bil član angleško-ka- nadske polarne odprave. V septembru se je mudil z drugim članom odprave, Patri- ckom Bairdom, z majhnim čolnom na vož- nji skozi Lisičjin preliv, kakšnih 200 milj za tečajnikom. Ledne plošče so čoln stis- nile in ga zmečkale. Bray je utonil, njegov tovariš pa se je uategnil rešiti.

Bray je štel šele 27 let, a je po dokon-

čanih študijah v Oxfordu prebil večji del svojega življenja na ekspedicijah v Arkti- di. Sedaj je bil z Bairdom spet na poti v arktično ozemlje, kjer se je mudila odprava, ki je odšla tja že pred več nego dvema letoma. Lansko leto sta oba moža prebila popolnoma osamljena v Baffinovi deželi. Popravila sta celo vrsto napačnih zari- sov na zemljepisnih kartah, odkrila sta novo kopnino in gorsko verigo. Brady je kot prvi belci mož peš opravil nevarno pot od Baf- finovega otoka do reke Hantscha.

S pivom pogašen požar

V pivnici »Nadeck« v Monakovu je te dni izbruhnil ogenj, ki se je širil s takšno naglico, da ga niso mogli udušiti z vodo, ki je bila trenutno v strogi količini na raz- pologo. Zato je dalo vodstvo obrata nalog, naj se ogenj pogasi s pivom, ki je bilo vskladščeno tamkaj. S pivom se je res po- srečilo lokalizirati požar. Na ogenj so zili osem tisoč steklenic piva.

Letalo za angleškega kralja

Angleški kralj Jurij bo v kratkem do- bil letalo, ki bo njegova osebna last in bo v njem prostora za osemnajst potnikov. Letalo bo tipa Havilland-Flamingo ter bo letelo z brzino 400 km na uro. Stroški so preračunani na sto tisoč funtov. Tudi do- slej je imel kralj Jurij VI. zasebno letalo, bilo pa je premahno, imelo je namreč sa- mo štiri sedeže.

Podkarpatska ukrajinska noša

Dve mladi kmečki dekleti iz Podkarpatske Ukrajine v slikoviti narodni noši

Tatvina v muzeju

V kr. stockholmskem muzeju je bila iz- vršena senzacionalna tatvina. Neznani tat je odnesel iz neke omare starinskih nakit Valdsterne Brakten, ki je predstavljaj glav- no muzejsko znamenitost.

Najboljši ameriški letalec

Ameriška letalska zveza je podelila na- slov najboljšega letalca v minulemu letu Howardu Hughesu. Predlagala ga je za dekoracijo z zlato kolajno Mednarodne letalske zveze.

A NEKDOTA

Za vlade polusestre Marije so imeli Eli- zabeto Angleško delj časa zaprto v Toweru. Ječar sir Benningfield je že skrbel za to, da je bilo njeno življenje v ječi kolikor mogoče grenko.

Ko pa je Elizabeta zasedla prestol, je Benningfield odhitel k nji, padel pred kraljico na kolena in prosil, naj mu pu- sti življenje. Elizabeta ga je odpustila z besedami:

»Pojdite, le pojdite domov! Šele kadar bom potrebovala konjača za ljudi, bom po- slala po vas!«

VSAK DAN ENA

»Po njegovem zadnjem izbruhu besnila mora ob ... celi dve nadstropji!« (»Everybody's weekly«)

Kulturni pregled

Anton Tomaž Linhart

Kot 14. zvezek zbirke »Cvetje iz domačih in tujih logov« je izšlo Izbrano delo Antona Tomaža Linharta v prireditvi prof. Alfonza Gspana (240 stranj m. 8, izdala Družba sv. Mohorja v Celju). V dovolj široki slovenski literaturi osemnajstega stoletja je prvi slovenski dramatik nedvomno pomemben pojav, kar je pokazal že Prešeren, ki mu je zložil znani napis na grob. Avtor »Vesela dne ali Matiček se ženik« se je udeleževal tudi v slovenskem zgodovinskem gledališču in prof. Gspan pravi v začetku svojega skrbno sestavljenega uvoda, da je bil »prvi kritični zgodovinar Slovencev«. Nedvomno je naš klasik takega pomena dovolj zanimiv, da se vrstni s svojim izbranim delom v zbirko, ki je že prej prinesla izbrano delo Gregorčiča, Vodnika, Čopa, S. Jenka in nekatera domača in tuja zaključena dela z uvodom in komentarjem. Tako izdane knjige s pridom rabijo zlasti naši srednješolski dijaki pri študiju literature.

Uvod v Linhartovo Izbrano delo obsega str. 5 do 54. Po kratki karakterizaciji celotnega značaja in pomena A. T. Linharta prehaja prof. Gspan k življenjskemu orisu, nato pa v zgodnjih poglavjih, vendar jasno in pregledno označuje dobro prosvetljenstva in preroda z nje literarnimi tokovi, kar je samo ozadje za jedro celotnega uvoda, namreč za podrobni prikaz Linhartove miselnosti in dela. Pisce kaže Linhart kot nemškega pesnika in navaja nato zanimive detalje o njegovem življenju v Ljubljani, kjer je nadarjenec in izobraženec mladega moža pritegnil k sebi Zoisov preporočiteljski krog in ga navdušil za delo v maternem jeziku. Zatem pisec označuje postopek Linhartovih del »Poskus zgodovine Kranjske« in prireditelj prvih dveh slovenskih veseloiger »Zupanova Mica« in »Veseli dan ali Matiček se ženik«, pri čemer zlasti drugo primerja z njeno predlogo (Beaumarchais, La fol-

le journée) in kaže značilnosti Linhartove prireditve.

Vsekako nam je prof. Gspan s svojim uvodom znatno približal osebnost tega meniškega cistercijskega samostana v Stični, ki je po izstopu postal izrazit svobodni- slec, tako da je ob njegovi smrti (1795) oblast prepovedala govore pri pogrebu in objavlo kakršnekoli osmrtnice. Tem bolj verjetno po tej študiji Prešernove- mu epitafu:

Slavile, dokler mrtvi se zbudijo,
domače boste ga Talija, Klijo.

V nadaljnjem delu uvoda označuje pisec zgradbo in druge literarne značilnosti obeh Linhartovih veseloiger, takisto kaže značilnosti njegovega sloga in jezika. Ob koncu uvodnega študija je bibliografski seznam.

Izbor obsega odlomke iz obeh delov Linhartovega največjega spisa »Versuch einer Geschichte von Krain«; odlomki so seveda prevedeni v slovensko. Nato najde čitatelj v knjižici odlomke iz »Zupanova Mica« v natančnem prepisu in originalni grafiki. Veseloigra »Veseli dan ali Matiček se ženik« je natisnjena v celoti in prirejena v današnjem slovenskem književnem jeziku in pravopisu. Na str. 185—209 so odlomki iz Linhartovih pism Kuraltu, ki so bila najdena šele l. 1910 v Olo- moucu na Moravskem in ki so v originalu spisana po francosko ali nemško. Ob koncu izbora (str. 203—230) so prirediteljeve. Opombe z večidel prepotrebni komentarjem za šolsko rabo, nato pa je še slovarček manj znanih, v knjižni rabi nedo- voljen oblik, izrazov in germanizmov. Zvezek zaključujejo Vprašanja in naloge. Izmed jezikovnih značilnosti te izdaje bi bilo omeniti, da pisec uvaja in predlaga v splošno rabo besede razsvetljen, razsvet- ljenstvo, razsvetljenec za že udomačeno obliko prosvetljen itd., češ, da so prvi iz- raz uporabljali slovenski sodobniki pro- svetljene dobe.

Monografija o kiparju Goršetu

Bibliografska založba v Ljubljani je izdala v lični opremi (tisk Narodne tiskarne) obilno ilustrirano študijo Rajka Ložarja »Kipar France Goršec. Monografija o življenjski umetnosti« pri nare- dek pojavi, zato je vredna tem večje po- zornosti enotno zasnovana študija o kiparju mladše generacije, slovenskem učencu Ivana Meštrovića Francetu Goršetu.

Dr. R. Ložar postavlja v uvodu Gorše- tovo kiparsko ustvarjanje v razvoj povoj- ne umetnosti in se najprej zaustavlja pri vplivih, ki jih je imelo nanj šolanje v Za- grebu pod Meštrovićevim vodstvom. Ta Goršetova odvisnost od Meštrovića pa je bila le »časovna pogojnost« (str. 9). V drugem poglavju svoje študije prikazuje dr. Ložar Goršetov razvoj k umetnosti lastnega izraza in karakterizira posamez- na dela iz te razvojne faze. V tretjem po- glavju nam kaže umetnika v dobi njegove prve samostojne razstave v Ljubljani (1931) in v naslednjih letih, ko se vedno jasneje pojavlja njegova zavestna stilna volja. V četrtem poglavju razglablja pi- sec posamezne probleme Goršetovega pla- stičnega ustvarjanja, posebej še njegovo reševanje statuarne naloge ter upodobit- ve gibanja na posamezni figuri. Nato se bavi z Goršetovimi običnimi figurami in s portretno plastiko, z njegovim oblikov- njem žanske snovi in prehaja v konč- nem poglavju k statični označitvi Goršetove in umetniške osebnosti in vsega njegovega plastičnega doprinosa v sloven- sko likovno umetnost.

Monografija dr. Ložarja je opremljena s 60 delno celostanskimi reprodukcijami posnetkov Goršetovih kiparskih del in z umetniškimi avtoportreti (v risbi). Iz- šla sta dve izdaji, med njimi ena na umet- niškem papirju. Knjiga, ki se nanaša pri avtorju (Ljubljana, Gospodarska c. 13) je pomenljiv donesek v slovensko litera- turo o likovni umetnosti.

Pregled slovenskih revij:

„Obzorja“

S pravkar izšlo 12. številko je bil za- ključen prvi letnik novega poskusa mariborske kulturne revije »Obzorja«. Prizna- ti je treba, da »Obzorja« prekašajo ne le po opremljenosti, marveč tudi po izbiri sodelav- cev in po kvaliteti prispevkov vse svoje mariborske predhodnike in leposlovno pu- blicistični revijalni literaturi. S tem časopisom je bil storjen poskus, da mariborska revija prestopi svoj regionalni okvir in za- jame po sodrinskih in po snovi vse sloven- ski kulturni krog. Vzlic tej težnji, ki pa ji ne more dati v naši že kar preobil- ni revijalni literaturi polnega raison d'être, pa je revija — ne v škodo svojega značaja — prinašala predvsem material s štajerskega ozemlja in je tako v jedru ohranila mariborski značaj.

»Obzorja« so v prvem letniku izhajala v redakciji dr. V. Kralja in dr. I. Dornika. Med njenimi sodelavci srečujemo iz- med lirikov imena Anton Novčič, A. De- beljak, Janko Samec, B. Vodušek, R. L. Petelinova in iz ožjega mariborskega li- terarnega kroga: Branko Rudolf, R. Re- har, Vinko Žitnik. Med pripravek so za- stopani iz starejših generacij dr. Ivo Šor- li, iz mlajše pa Miško Kranjec, Anton In- golč in Milan Kajč. Najboljše je prispe- val Ivan Potrč, omeniti je tudi še Ferda Godino in Jožeta Kerenciča.

Med avtorji razprav, esejev in poročil so imena: B. Borko, I. Bratko, dr. Cvet- ko, dr. T. Debeljak, J. Glaser, dr. J. A. Glonar, J. Kerencič, St. Kováč, M. Koz- na, dr. V. Kralj, dr. V. Murko, J. Petrič, Br. Rudolf, A. Slodnjak, Fr. Tavčar, inž. Terzan in Fr. Vodnik. V tem delu revije so izšli nekateri vsi uvaževanja vredni prispevki. Tako je Kerencičeva razprava »Zemljiški odnosi v Jeruzalemskih gorah«, ki je zgrajena na samostojnem delu, zla- sti raziskavajo katastrof in drugih ne- obdelanih virov, ostro osvetlila gospodar- sko socialne probleme Slovenskih gor in pokazala v pravi luči naš resnični polo- žaj v tej lepi obsejni pokrajini. Na sta- tičnem materialu sloni tudi razprava Iv. Bratka o gibanju cen in našem kme- tijaštvu. Taki doneski so važni in je samo obžalovati, da nimamo zanje primerne re- vitve, kajti v literarni publikistični re- vitli ne spadajo; znanstvene revije za- hteva obdelavo končnih rezultatov, ne pa strokovno podrobno obravnavanje na

rodno-gospodarskega, sociološkega in po- dobnega gradiva.

Marsikaj zanimivega je tudi v kultur- nem obzorniku in med Oceanami. Med li- terarnimi doneski, ki so v prvem letniku »Obzorja« posebej opozorili nase, sta pred- vsem lirika Branka Rudolf in proza Ivana Potrča; tu vidimo vzrast mladih avtor-jev, medtem ko so starejši pesniki in pi- satelji pokazali tudi na tem mestu svoje že znane slovstvene poteze.

Iz dvanajstega zvezka naj še posebej registriramo dr. Slodnjaka članek o Iv. Cankarju in dr. Tineta Debeljaka študijo o vodilnem češkem pesniku Josefu Hor- li, ki jo spremljata dva prevoda iz njegove zadnje pesniške zbirke.

Zapiski

»České slovo« je l. januarja priobčil be- ležko, v kateri s priznanjem poroča o dvojni številki, ki jo je Ljubljanski zvon, velika slovenska revija, izhajajoča že 58. leto, posvetila v največjem delu češki li- teraturi. »Urednik revije«, čitamo tu na- dalje, »pomembni slovenski prozaiki Jus Kozak je zbral v prevodih najboljših sloven- skih literatov češko prozo in verz, ki so bili mnogi izmed njih prevedeni iz še nepobjavljenih izvirnikov.« Nato list na- vaja nekatere značilnejše prispevke.

IE. G. Kolbenheyer, lankoletni la- vreat največje nemške literarne nagrade (Goethejeva nagrada), je doživel minule dni šestdeset let. Kolbenheyer je eden naj- pomembnejših sodobnih nemških pisate- ljev. Po očetu poteka iz Slovaške, po ma- teri iz Karlovih Varov, zato ga štejejo sudetski Nemci med svoje duhovne re- prezentante. Kolbenheyer je doktor filozofije. L. 1925 je razložil sistem svojega mi- šljenja v knjigi »Die Bauhütte. Elemente einer Metaphysik der Gegenwart.« Vsa njegova miselnost izhaja iz biološkega na- turalizma in prehaja na svojih vrhovih k nekaki svojevrsni mistiki, ki je značilna tudi glede na filozofske vplive narodnega socializma. Kolbenheyerovo leposlovno de- lo je obsežno. Viške njegove pripovedne tvorbe predstavljajo tale dela: roman »Amor Dei, ki obravnava življenje in miselnost filozofa Spinoze, dalje roman Meister Joachim Pausewaga, ki mu je dalo smov življenje, doba in delo mistika Jakoba Böhmeja in tri de le obsežnejši ro- man »Paracelsus«, duhovna podoba slo- venčega zdravnika in humanista. Slednji roman je nastal že po vojni in v njegovi mistični vsebini, zlasti v hrepenenju po Tretjem kraljestvu, že čutimo novo filo- zofijo nemstva, kakor jo izpoveduje tudi narodni socializem. V vrsto zgodovinskih romanov s filozofsko tendenco sodi naj- novejši Kolbenheyerov roman »Das gotte- lobte Herz«, ki prikazuje s širokim čas- ovnim ozadjem tri nemške mistike mo- stra Eckerharta, pridigarja Johanna Tau- lerja in pesnika Heinricha Susa. Kolben- heyer je spisal tudi več dramatičnih del, med njimi dramo o Giordano Brunu, pes- niško zbirko »Der Dornbusch brennt« in eseiško knjigo »Die Stimm«.

Kopitariana. Kot poseben oddelk iz Glas- nika Muzejskega društva za Slovenijo (1938) sta izšla dva doneska dr. J. Glo- narja k literaturi o Jerneju Kopitarju. V prvem: »Korespondenca med Kopitarjem in J. Grimmom«, obravnava pisec v zvezi z Vasmerjevo izdajo korespondence med J. Grimmom in našim Kopitarjem nekatere vprašanja Kopitarjevih stikov in nje- govega dela, posebej še njegove stike z Grimmom in Vukom Karadžićem. Pisec označuje s kritičnimi opazkami zlasti Ko- pitarjevo mnenje o izvoru starega cer- kvenoslovanskega jezika in s poudarkom citira Vasmerjevo sodbo o Kopitarjevem pomenu za Vuka in s tem za srbski na- rod. Ta citat je tem potrebniji, ker Lu- ba Stojanović v svoji obsežni monografiji o Vuku sploh ne omenja Kopitarjevega imena. V drugem delu svoje razprave označuje in komentira dr. Glonar prvi del Kopitarjevega »Briefjournala«, ki je ohran- njen v Kopitarjevi zapuščini v Ljubljani- ski vseučilni knjižnici. Ta »Briefjournal« je znatnega pomena za Kopitarjevo ko- respondenco. Ob koncu izraža pisec željo, da bi kdaj zagledala luč sveta tudi Ko- pitarjeva pisma Zoisu, ki v Ljubljani še de- setletja čakajo založnika. Drugi prispe- vek dr. J. Glonarja se imenuje »Kopitar-jev Briefjournal 1816—1829.« Ta del ni bil še nikjer objavljen (drugi del je svoje- dni priobčil pokojni Jasčič). Tako je drugo donesek v lesni zvezi s prvim, oba pa iz-

popolnjujeta literaturo o Kopitarju s no- vim materialom in opazkami. — V Pragi je izdal Slovenski Institut spis češkega slavista Karla Paula »Pavel Josef Safa- rik a Bartoloměj Kopitar.« Prof. Arne Novák sodi (Lid. Noviny, 31. dec. 1938) o tej novi karakteristiki obeh učenjakov- slavistov, da se »kljub svojemu znanstve- nemu, s številnimi izvirnimi dokazi pod- prtemu značaju čita kakor roman, v ka- terem se dvoboj dveh nasprotujočih si značajeve učinkovito riše na ozadju važnih zgodovinskih dogajanj v slovanskem pre- porodu.« Kot posebno značilnost Paulove- ga spisa navaja prof. Novák »plemenito stremenje po pravčnosti in objektivno- sti, s katero skuša avtor očistiti Kopitar-jev obraz peg, ki so ga z njim pokrili ne- safařik sam, marveč njegova rodbina in praški prijatelji; tako je češki učenjak zares po viteško opravičil tujca (Kopitar-ja) pred očiti, ki so mu prihajali s češke strani.« Vsekako kaže to poročilo o spisu prof. Paula, da pomeni njegova pravkar izšla razprava nov, uspešen poskus Ko- pitarjeve »rehabilitacije« in bo zato gotovo uvaževana tudi v slovenski literarni go- dovini.

Karel Čapek in žurnalitika. Ob grobu Karla Čapka na starodavnem Vyšehradu

je govoril tudi pesnik Josef Hora, ki je dejal med drugim: »Žurnalitika Čapek, eden najboljših na Češkem in v Evropi, je do- bro vedel, da pisatelj nič ne izgubi na svoji vrednosti, če se lotiva vsakdanjih nalog. Ni poznal malih in velikih ljudi, malih in velikih dejanj.« Besede, ki jih kaže zabeležiti zlasti pri nas, kjer se to- liko ljudi, ki so po vrednosti in slavi da- leč za Čapkom, zančljivo ogibajo »žurnali- stičnih« dejanj, iz bojazni, da ne oskurni- jo svoje literarne vzvišenosti in čisto- sti.«

Racinovo leto v Franciji. Letos bo Fran- cija praznovala 300letnico rojstva svojega velikega klasika Racina, ki se je rodil 21. decembra 1639. Njegovo dramatsko delo primerjajo Sofoklovemu, Euripidove- mu in Cornellovemu. Friderik Veliki je nekoč izjavil, da bi bil rajši avtor »Atha- lle« (Racinove znamenite tragedije), ka- kor pa zmagovalac v največjih bitkah. Racin je bil skoraj dve stoletji eden naj- pomembnejših dramatikov ne le Francije, marveč vse tedanje kulturne Evrope. »Les Nouvelles Littéraires« opozarjajo na po- men te triletnice in obetajo anketo, ka- ko naj bi se najlepše proslavila v Fran- ciji in v svetu.

S P O R T

Gradjanski pred vrati

Na praznik bo igral z Ljubljano za zimski pokal

Ze pojutrišnjem v petek bomo imeli priliko prisostvovati prav gotovo zelo za- nimljivi borbi. Tudi sedaj bo nasprotnik Ljubljane renomirani gost iz Zagreba, po- pularni Gradjanski.

Gradjanski bo poslal v Ljubljano svojo kompletno enajstoro. O sposobnostih njegovih igralcev se je naše občinstvo sa- mo prepračilo v nedavni prvenstveni tek- mi v Ljubljani. Dobri tehničarji, brzi in okretni purgeri so vedno povsod s svojo igro zapustili najugodnejši vtis in tudi v Ljubljani jih vidimo radi.

Tekma na praznik šteje v tekmovalne za zimski pokal Tekma bo ob vsakem vremenu na igrišču ob Tyrševi cesti s pri- četkom ob 14.

Kakšen je prav za prav spored?

Po končanem prvem kolu tekem za zim- ski pokal, v katerem so se za nadaljnje tekmovalne kvalificirala moštva osješke Slavije ter Radniškega iz Kragujevca in Bate iz Borova, je odbor za zimski pokal odredil nadaljnji razpored odnosno na- sprotnike II. kola. V tem kolu je vseh 16 sodelujočih klubov razdeljenih v dva pas- sa, in sicer v zapadni in vzhodni pas. Po tej razdelitvi se bodo v osmini finala srečali pari takole:

Ali bo, ali ne bo?

Prireditelji tekem za drž. prvenstvo v hokeju na ledu so optimisti

Hokejski turnir za državno prvenstvo bo ob napovedanem času, tako pravijo prireditelji. Južno vreme je prineslo ogrom- no padavin, ki pa do tega trenutka še ni- so pokvarile solidne ledene plošče na dr- sališču Ilirije. Ko bo zdrknilo živo arebro pod nico, bodo imeli prireditelji takoj vsem zahtevam ustrežajočo hokejsko igri- šče na razpolago. Ker so vsa vremenska poročila edina v tem, da mora skoraj na- stopiti zopet hladnejše vreme, ni razloga, da bi obupavali nad možnostjo izvedbe državnega hokejskega prvenstva še jutri in pojutrišnjem.

Zagrebčani so to pot resno pripravljeni na start. Vsi prijavljeni klubi le še čakajo poziva, da po hiti v Ljubljano ter so trdno odločeni, da se ne bodo dali kratkoma- lo pozabiti Iliriji. Za seboj imajo že nekaj medsebojnih prijateljskih tekem in so z rezultati zelo zadovoljni. Ilirija je v tem pogledu precej na slabšem, ker ni igrala v tej sezoni še nobene tekme, temveč se je morala zadovoljiti le z internimi trenin- gi. Belozeleni so pripravili na vsa presenečenja, bodo pa z vso resnostjo za- igrali. Prvič bomo videli v Ljubljani ho- kejske tekme prvenstvenega značaja in te- ne kaže zamuditi! Da pa bo to vsakomur omogočeno, so določili prireditelji izjemne nizke cene za vstopnice.

Prvenstveni turnir se prične jutri sve- cer ob 19.30. Slučaj je hotel da se sestane Ilirija v prvi tekmi s HASKom, recte Sla- vijo iz Siska, ki se je pred dvema letoma kvalificirala za finale z Ilirijo, do kate- raga pa ni prišlo. Kot drugi par nastopita ZKD in Marathion v tekmi, ki bo obenem odločila o prvenstvu Zagreba. Pojutrišnjem — na praznik dopoldne — se sestanejo ob 9. premaganci in zmagovalci v finalnih borbah za naslov prvaka in razdelitev ostalih mest.

Na praznik zvečer bo slednjič še med- mestna tekma Ljubljana : Zagreb, v ka- teri bodo sodelovali že vsi kandidati za državno reprezentanco, ki mora biti po imenih prijavljena prirediteljem svetovne- ga prvenstva že 15. t. m.

Upajmo, da se prireditelji niso ukloni- lom!

Tudi na Rakeku so pridno smučali

Preko božičnih počitnic je organiziral agilni zmsko sportni odsek SK Javornika na Rakeku izredno uspel tečaj za na- raščajnike in mladino. Ob zaključku tečaja je bila na Novo leto tekma v alpski kom- binaciji, ki je nudila publiko ostro borbo 18 mladih in nadarjenih tekmovalcev. Tekma je bila v krasnem vremenu, prav dobrih snežnih razmerah in dobri organi- zaciji. Start v obeh disciplinah je bil s Tičnice, cilj pa pri Mikarju. V smuku je bilo 900 m dolžine in 155 m viš. razlike in v slalomu 800 m dolžine ter 140 m viš. razlike.

Zmagovalce v konkurenci je bil Brecež Dore s 176.47, drugi Urbič Zvone s 176.35, tretji Mikar Jože s 174.62 točkami itd. Izven konkurence so startali tudi juniorji, med katerimi je dosegel najboljši rezultat dneva Hladnik Janez s 184.54 točkami. Najboljši v smuku je bil Gabrenja Vojko s časom 51.5 desetink, v slalomu pa Urbič Zvone s 128.4 desetinke.

SK Javornik priredi 6. in 8. t. m. v okviru klubskega dneva in če bodo dopu- ščale snežne razmere, smučki tečaj za ma- ladinu in naraščaj. Zmagovalca obeh skupin prejmeta od kluba kompletne tekmovalne

smuč in se bosta udeležila mladinskega državnega prvenstva marca v Planici. Ta- ko skrbijo pionirji notranjskega sporta za svoj naraščaj, da bi se mogel v gledanem času tudi zven okrog krega dostojno po- meriti s svojimi vrstniki boljše tradicije. Ob vztrajnem in načrtnem delu uspehi ne bodo izostali.

— Ilustrovane sportske novosti št. 1. so izšle. List je s to številko stopil v četrto leto izhajanja in prinaša v noveletni šte- vilki na uvodnem mestu obširen propa- gandni članek o prvem prvenstvu Jugo- slavije v hokeju na ledu. Dalje čitamo o poteku italijanskega nogometnega prven- stva, o vratarjih — junakih tekem ali krivcih za poraz, o pripravah jugosloven- skih rokoborcev za olimpiado, o prvi re- prezentativni tekmi proti Nemčiji, ki bo 26. februarja v Berlinu in še o mnogoterm- iz raznih sportnih panog. Urednik je po novi praksi vrstnil v številko tudi obširno službeno gradivo iz raznih vrhovnih spor- tnih instanc, predvsem iz nogometnega, zimsko-sportnega in plavalnega saveza. Posamezne številke so po 1 din.

Vremenska poročila

Uradno poročilo Tujskoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, JZSS in SPD z dne 3. I. 1939

Bled 501 m: 0. sneži 50 cm snega, južen, Bohinj Sv. Janez 530 m: 0. sneži, 85 cm snega, južen, Bohinj »Zlatorog« 530 m: 0. sneži, 85 cm snega, južen, Dom na Krivcu 1700 m: —2, zelo obla- čno. 90 cm snega, južen, Počivo 620 m: 5. dežuje, 30 cm snega, južen, Mariborska koča in Pohorski dom 1030 m: 0. 30 cm snega, južen, Rimski vrelci 630 m: —1, zelo oblačno, 45 cm snega, južen, Do višine 600 m temperatura okoli 0, tu in tam dež. Nad 600 m sneži, moker, južen sneg. Radi motenj v telegrafskem prometu ni- mamo poročil iz ostalih krajev. Kranjska gora: —1, sneži, 43 cm južnega snega na 50 cm podlagi.

Iz Ptuj

J—Lizol je pila. Na orožniški postaji v Zetlah je bila uslužbena kot kuharica 36- letna Antonija Valentičeva. Na Novega leta dan v ranih urah je iz neznanega vzro- ka popila večjo količino lizola. Čeprav so to njeno dejanje takoj opazili, je nesreč- nica že med prevozom v bolnišnico umrla. Zapustila ni nobenega pisma, iz katerega bi se moglo sklepati o vzroku njenega obupa.

— Domačija je zgorela. Posestnik in banovinski česar Alojzij Lampret iz Sto- perca je odšel pred praznikom najemat me- sarja, da bi mu prišel zaklati svinjo. Med tem pa je žena doma precej močno zaku- ril v peč, da bi segrela večjo količino vode. Ko je pozneje napajala v hlevu ži- vino, je ob povratku čula prasket in kar naenkrat je iz dimnika švignil ogenj, ki se je razširil po vsem poslopju. Na pomoč so prihiteli sosede, ki pa so rešili le nekaj malenkosti. Ko se je gospodar vrnil, je našel svoj domotajo uničeno. Zgorelo je vse do tal. Škoda znaša okrog 30.000 din, zavarovalnica pa 19.000 din.

— O velikem vlonu v davčni urad v Ptuj ni nič novega. Zda je prevzela po- zivedovanje žandarmerija. Varnostne in signalne naprave so bile tako pomankljive, da se je tatvina lahko nemoteno iz- vršila.

— Zvočni kino Ptuj predvaja danes in v petek 6. t. m. obakrat ob 20. film »Skan- dal«. V četrtek predstava odpade.

Iz šoštanja

— Tudi v hrtovine in oddaljene Ravne je pritomaj dobrodelni Božiček. Ondotno učiteljstvo je pripravilo revni šolski ded- lepo božičnico. 95 šolarjev in šolarj je bilo obdarovanih z obleko in obutvijo. Mla- dina je igrala »Božičnico pravilno« in pe- la pesmi, spored pa so dopolnile še dekla- macije. Prireditelj je obiskalo tudi mnogo staršev.

— Smrtina nesreča se je primerila v Woschnaggi tovarni v oddelku za luže- nje lesa. Jermenje je zgrabilo delavca Ivana Rednaka in ga neusmiljeno treščilo ob zid. Pokojnik je zapustil vdovo in tri otroke v starosti od enega do šestih let. Na kraj nesreče je prišla sodna komisija, ki je mogla ugotoviti le to, da gre za ne- srečen primer. Tragična usoda Ivana Red- naka je tembolj užalostila prebivalstvo, ker je pokojnik bil zglede družinski oče in je hotel na noma »priditi lasten dom.

— O božičnih praznikih je bila izvrše- na velika tatvina v stanovanju davčnega sluga g. Kozela. Ko sta bila g. Kozel in soproga na obisku pri prijatelju v šmart- nem je tat pobral iz njunih predalov tisoč dinarjev in dve zlati uri. Poleg »isočaka« in obeh ur je bilo v omari še nekaj dra- gega nakita, ki ga pa vlomilec menda ni opazil.

Naše gledališče

D R A M A

Sreda, 4.: Dobruža 1916. A. Cetrtak, 5.: Hollywood. Red B. Petek, 6. ob 15.: Kralj z neba. Izven. Zna- žane cene. Ob 20. Žene na Niskavuo- rju. Izven. Znažane cene.

Na praznik Treh kraljev bodo ponovili Gregorinovo božično igro »Kralj z neba«. Delo, napisano v sedmih slikah na podlagi besedila sv. pisma, je najskrbnejše pri- pravljeno.

Dogodke izza svetovne vojne, prizade- vanje naših prostovoljcev v Rusiji, različ- ne vesele in žalostne epizode iz njihovega življenja prikazuje uspeša drama Pavla Golie »Dobruža 1916«.

Prva repriza filmske komedije »Holly- wood«, Delo je imelo na premieri izreden uspeh. V glavni vlogah Mira Danilova, Jan, Kralj in Debevec, režiser Bratko Kreft.

O P E R A

Sreda, 4.: Gioconda. Gostovanje gđ. Vere Majdičeve. Red Sreda. Cetrtak, 5.: Roxy. Red Cetrtak. Petek, 6. ob 15.: Prodana nevesta. Izven. Znažane cene. Ob 20. Pod to goro ze- leno. Znažane cene.

»Pod to goro zeleno« je češka opereta, ki je bila v minulih sezonah največkrat izvajana. Pell jo bodo na Treh kraljev dan v znani zasedbi, z go. Poličevo na čelu, le Alenko Skalčico bo pela prvič na našem odru ga. Ribičeva.

P. n. abonente prosimo, da vplačajo na gledališki blagajni 5. obrok za svoj abona- ma, ki zapade do 14. t. m.

Gđ. Vera Majdičeva bo tudi drevi pels naslovno vlogo v Polinchiellijevi operi »Gioconda«. Ostala zasedba glavnih vlogi: Kogejeva, Španova, Betetto, Franci in Janko kakor običajno.

»Roxy« je vesela, zabavna opereta iz življenja nogometašev. Dejanje je zelo raz- vito in ima svoj višek v tretjem dejanju. Naslovno vlogo bo pela gđ. Barbičeva, vzgojiteljica ga. Poličeva, glavne moške vloge pa bodo v rolkah g. Lápaha, Sanča- na, Pečka, Golovina in Planeckega. Dir- gent D. Žebre. Režiser inž. Golovin.

V tem mesecu bomo imeli v drami pre- miero češke veseloigre »Upnik« na plan«. V operni repertoar pa pride v deloma novi zasedbi stajna Wolff-Ferrarijeva opera »Štirje grobjanji«.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 4.: Zaprt. Cetrtak, 5. ob 20.: Vse za šalo. C.

R A D I O

Sreda, 4. januarja.

Ljubljana, 12.: Odmevi iz Češke (plošče), — 12.45: Poročila. — 13.: Napovedi. — 13.20: G. I. Magister igra harmoniko. — 14.: Napovedi. — 18.: Mladinska ura: Opa- zuj in poskušaj (prof. M. Adleščič) in Ro- na dela (g. M. Zor). — 18.40: Gradovi na Dolenjskem II. del. — (g. Leo Petauer). — 19.: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Uvod v prenos. — 20.: Pre- nos. — 20.: Prenos iz opernega gledališča v Ljubljani. V odmorih: Glasbeno preda- vanje (g. V. Ukmar) ter napovedi in po- ročila.

Cetrtak 5. januarja.

Ljubljana: 12.: Polke in koračnice (plo- šče). — 12.45: Poročila. — 13.: Napovedi. 13.20: Radijski orkester. — 14.: Napovedi. — 18.: Plošče. — 18.40: Slovensčina za Slo- vence (dr. R. Kolarič). — 19.: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Be- seda k prazniku (g. F. S. Finžgar). — 20.: Pevski koncert g. Julija Betetta, pri kla- virju prof.

P. G.

Strel v grajski knjižnici

Roman

»A mene bo sprejeli!« se je s praga razlegel drug glas, in grofica vdova, oprta na komolec polkovnika Mainwaringa, je pribergljala v uradno sobo. »Nu, nikar me ne puščajte čakati! Kje je lord Colchester?«

»Tu zraven«, je Winter odvrnil. »Povem vam, da ste tu.«

»To mora vedeti, če ima ušesa!« je osorno bevsnila grofica vdova. V naslednjem trenutku je stala pred sinom.

»Nu torej, George«, je začela. »Zmerom si bil bedak. Nerazumljivo mi je, kako sem prišla do takšnega sina. Ven se spravite!« je nahnulila redarja, ki je stal pri vratih.

»To je v nasprotju s predpisom, vaša milost«, je oporekel Swallow.

»Kaj pravi?«

»Predpisi ne dovoljujejo, lady Colchester!« je zavpil višji komisar.

»Figo!« je odvrnila stara gospa in s palico izbežala ogorčenega redarja čez prag. Nato mu je pred nosom zaloputnila vrata.

Nadzornik Hunnisett je stopil k svojemu višjemu. »Ne zamerite, sir, tega ne moremo dopustiti!«

»Ehm!« se je odkasljajal polkovnik Winter. »Pri lady Colchester bi morda lahko pogledali skozi

prste. Sicer pa«, je dodal s šegavostjo, ki drugače ni bila njegova navada, »kaj bi storili, če bi vam ukazal, da jo vrzite ven?«

»Storil bi svojo dolžnost.«

»Mi bi pa zapisali na vaš nagrobnik. Se je pone-srečil pri izvrševanju dolžnosti!« je rekel višji komisar in se obrnil proč.

Meredith je rahlo prijel Pamela za komolec in jo odvedel k vozu, ki je čakal pred vrati. »Tu res ne morete nič opraviti«, je rekel z dobrohotnim glasom.

»Noče me videti«, je zaihtela, »ker mu je oni človek nekaj rekel. Ta živina! Kar vesela sem, da je mrtev — da, tako vesela! Žal mi je, da ga nisem sama ubila!«

V uradni sobi se je Meredith obrnil k višjemu komisarju. »Ne razumem, kako je mogel Fairfax po strelu še stati na nogah.«

»Hm, vsak se ne zvrne precej, ko ga zadene svinčenka.«

»A ta bi se bil moral! Srce je bilo prebito, dragi polkovnik. Hitrejša smrti sploh biti ne more. Dr. French nam je rekel, da je moral Fairfax telebiti kakor ustrelen kunec.«

»To je res. Rad bi vedel, kam meri Colchester.«

»Nikamor. Opisal nam je le svoje vtise v trenutku umora, in to mi daje misliti. Še nekaj ni povsem jasno: zadeva z odmevom.«

»Odmev se je moral slišati.«

»Res mislite, da je moglo miniti med strelom in odmevom toliko časa, da je opazil razliko?«

»Knjižnica je precej velika.«

»Eh, kaj, precej velika!« je osorno rekel John.

»Desetkrat premajhna za tak razloček. Za uho je moralo biti oboje istočasno. Res pa je, da si je človek, ki izvrši v nenadnem razburjenju umor, zmožen domisljati Bog ve kaj.«

Cez kake četrt ure je stara grofica zapustila sinovo sobo in se takoj odpeljala s Pamela in njenim očetom domov v Mardleigh Abbey.

»Ali je obdukcija že izvršena?« je vprašal Meredith. Polkovnik Winter je zmajal z glavo.

Policijski zdravnik je prišel. »Obdukcija mora na žalost počakati. Stražnica na Elmstead Road me kliče k nujnemu slučaju. Trčenje avtomobilov ali nekaj podobnega. Če se mudi, telefonirajte v Mardleigh po dr. Shearerja.«

Polkovnik Winter je priklimal in dal poklicati dr. Shearerja. John Meredith je hotel pravkar zapustiti urad, ko je prišel mardleighski zdravnik, mož visoke rasti in živahnega obraza, elegantnejši, kot so drugače podeželniki zdravniki.

»Rad bi imel vaše poročilo kar moči hitro«, je rekel John Meredith.

»Seveda«, je priklimal dr. Shearer. »Tako pojdem na delo.«

2

Svinčenka

»Odmakni se nekoliko, dušica!« je rekel John, ko je zlezal k ženi v posteljo z baldahinom.

»Sveti Bog, saj se tako že tiščim zidu!«

Nekam raztreseno jo je poljubil in se zleknil vzrak. »Kdo bi bil mislil, da je ta mali gospod zmožen ubiti človeka!«

Juanita ni odgovorila, in John je utrlil luč. Čeprav je mislil, da ne bo zatisnil očesa, je že čez

nekaj minut trdno spal. Zbudilo ga je trkanje na vrata. Odprl je oči, menet, da bo posijal skozi posteljne zastore beli dan, toda v sobi je bilo tema kakor v rogu.

»K telefonu vas kličejo, sir«, je naznanil sobarjev glas.

»Koliko je ura?«

»Ena, sir.«

»Da bi jih!« Meredith je zlezal iz postelje kakor devetdesetleten starec, nataknil copate in nočno haljo ter stopil na hodnik.

»Hanningtonski policijski urad je pri telefonu, sir.«

»Halo, tukaj Meredith«, je zaspano rekel v školjko. »Vi, Hunnisett? Kaj pa je?«

Z glasom, ki je drhtel od razburjenja, je nadzornik vprašal: »Cujte, gospod Meredith, prosim vas, ali bi mogli takoj priti?«

»Kaj, v Hannington? Čemu? Ali ne morete zaspiti? Naj vam morda zapojem uspavanko?«

»Nekaj povsem nepričakovanega se je zgodilo, sir. Polkovnika Winterja sem že poklical, takoj mora priti. Ukazal mi je, naj vas obvestim.«

»Prav, nadzornik, že grem.«

Obrnil se je k Paddocku. »Ali morete pripraviti moj voz, v tem, ko se hitro oblečem? V Hanningtonu me kličejo.«

»Seveda, sir. Želite šoferja ali poznate pot?«

»Da, hvala. Naravnost skozi Moreford, jelite?«

»Kaj je, dragec John?« je vprašala Juanita, ko se je spet vrnil v spalnico.

»Tvoj mož mora ven, v viharo noč.«

»Ne bodi smešen, noč je prekrasna.«

MALI OGLASI

Študentski

Beseda 1 din, davek 3 din, za štiro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Uradnico

zmožno samostojnega knjižničarstva in vseh posredniških del, z izjemo srbstva, važne in nemške, sprejem takoj v stalno službo. Ponudbe s prepisi pridelav in zahtev plače na oglasni odd. Jutra pod šifro »Za-misljiva uradnica«, 170-1

Vrtinar

na sadije, zelenjavni, park, popolnoma samostojni, samer, naj takoj pošlje ponudbo in spricvala na upravo Wilsona, Bled 2. Nastop 1. februarja. 172-1

Izvežbano

književodkinjo in korespondentko z znanjem nemščine, izsem. Po možnosti s poznavanjem papirne stroje. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 159-1

Perfektno kuharico

išče boljša obitelj v Ljubljani. Ponudbe na oglasni odd. Jutra pod »Francoska obitelj«. 162-1

Krojaški mojster

in mojstrica dobita mesto za takoj. »Eks-pres«, Ljubljana, Emonska št. 2. 179-1

Brivskega pomočnika

dobrega, vojašine prostega sprejem za takojšen nastop. Ana Hauptman, frizerka, Studenci, Maribor. 176-1

Hišnika

starejšega, poročnega, brez otrok, iščem za vilo večjega mehanika, pri rezi-miši. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 180-1

Službe išče

Vsaka beseda 50 par da vek 3 din, za štiro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 12 din

Brivski pomočnik

hiter in dober delavec, s finim nastopom, zmožen v vseh ženskih delih, išče službo v takojšnjem nastopu. Marčič Adolf, Slov. Bistrica. 164-2

Vajenci (ke)

Beseda 1 din, davek 3 din, za štiro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din

Frizersko vajenko

sprejme frizerski salon »Ra-2« in vabljajo »Raj«. 174-44

G. Th. Rotman:

Kapitan Kozlostrelec gre leve loviti

42

Drugi lev jo je v smrtnem strahu takoj odkuril s prizorišča. Kapitan se je baš hotel oddahnuti, ko mu je vzdih obližal v grlu: vrv se je bila utrgala, in v tem, ko jo je slon udri naprej, je šinilo drvo v prvotno lego, to pa s tolikšno močjo, da so naši afriški potniki odleteli, kakor bi jih s pračo zalučal.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

Posest

Beseda 1 din, davek 3 din, za štiro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din

Hišo ali vilo

v Ljubljani kupim za din 200.000 proti gotovini ali posestvo v najbližji okolici. Voda, elektrika pogoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Za strice«. 155-20

Gostilno s hišo

visokopratično, obstoječo iz 6 sob, 2 kuhinje, lepega vrta velikega dvorišča, kegljišča in kleti pod vso hišo — prodam, ker zaradi starosti opuščam gostilno. Gostilna je dobro uvedena že mnogo let. Cena 310.000 din. Naslov: Varadiv, Vrazova ul. 4, F. Pavlovič. 167-20

Stanovanje

Beseda 1 din, davek 3 din, za štiro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din

Stanovanje

1-sobno oddam takoj ali 1. februarja. Istotam prodam klavir (Sturzfuga) in kompletne smuči, Marinek, Prečna ul. 6. 136-21

Stanovanja

Beseda 1 din, davek 3 din, za štiro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din

3-sobno stanovanje

zelenjavno, prodam zaradi selitve. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 166-19

Sobo odda

Sostanovalca sprejemam k m. nemu boljšemu gospodu. Eventuelno dve solidni gospodini. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 152-23

Sobe išče

Beseda 1 din, davek 3 din, za štiro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din

Dijak

srednješolske, išče vso oskrbo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mirene«. 171-23a

Zivali

Beseda 1 din, davek 3 din, za štiro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din

Mlad pes

ilirski ovčar, ki sliži na ime Hari, se je izgubil. Najdi-telj naj ga izroči proti nagradi pri tvrdki A. Volk, Ljubljana, Resljeva c. 24. 163-27

Ženitve

Vsaka beseda 2 din, davek 5 din, za dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 20 din

Mlad obrtnik

samostojen, krojač, išče družico z neko gotovino, najraje šiviljo ali neko rolnico obit. Ženitev zjam-cena. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 160-25

INSERIRAJTE

V »JUTRO«

VISOKO NAGRADO

dobi, kdor mi javi človeka, ki bi ponujal, prodajal ali kupoval nakit, ki je bil ukraden 29. decembra pr. leta iz moje hiše v Slovenjem Gradcu. Ukradeni nakit obstoja iz 1 platinove broše (v obliki metuljčaste pentlje) z 1 velikim briljantom; 2 uhana »boutona« v platinovi z zlatom obrobjeni izdelavi, v sredini z velikim briljantom, okrog šest manjših, nad srednjim 1 večji briljant; 1 zlata zapestnica, vezena z dvojnimi členki.

Vsaka sled za ukradenim nakitom naj se mi javi na naslov:

FRANC LOBE, Slovenj Gradec.

OTVORITEV

specijalne delavnice za popravilo pisarniških strojev.

Da zadovoljim živo občuteni potrebi številnih svojih odjemalcev po vestnem in zanesljivem popravilu raznih pisarniških strojev je z 1. I. 1939 priznani strokovnjak za popravilo pis. strojev vseh vrst, gosp. Kuhtič odprl v Gosposki ulici št. 3

specijalno delavnico za popravilo pisarniških strojev.

Nad vse zanesljivi in sposobni mehaniki jamčijo za najskrbnejšo izvedbo vseh popravil.

Nudi se Vam letni abonma za čiščenje pis. strojev pod zelo ugodnimi pogoji in zagotavljam cenjenim odjemalcem za brezhibno in redno funkcijo vseh strojev.

IVAN KARBEUTZ

GENERALNO ZASTOPSTVO ADLER PIS. IN RAČ. STROJEV

MARIBOR — GOSPOSKA 3 — Tel. 26 42

POZOR!

2a

premog, koks, suha drva

se obračajte na

V. Podobnik,

TRŽASKA 16,

telefon 3313

PLOŠČE IZ PLUTOVINE

izolirajo TOPLOTO, MRAZ in ZVOK.

Proizvajal: »HIGIEA« Prva jugosl. tovarnica zamaškov d. d., Zagreb, Ivkančeva 48. — Pošt. pret. 318. — Telefon 24-070.

Za premogovnik Pečovnik pri Celju

iščemo absolventa rudarske šole z večletno prakso

Dana je možnost, da postane kasneje obratovodja. Prošnjo s kratkim življenjepisom, podatki o dosedanjih praksi in navedbo zahtevane mesečne plače je poslati na naslov: Rudarska družba Bohemija, Ljubljana, Miklošičeva c. 15/L

ZENITH

PRECIZNA URA

vodeča svetovna znamka odslej v vseh strokovnih trgovinah

PRODA SE

LANZ-LOKOMOBILA

v dobrem stanju, 12 Atm., 170 k. s. — Vprašanja je staviti na »Jeklarna d. d. e. Guštanj.

V hladnih tneh Vas kozoček

BERMET-VINA

obvaruje aripe, komunicir ga anka, naroče se majhen soček. — Zahtevajte povsod le

BERMET B. MARINKOVA iz SREMSKIH KARLOVCEV Fruška gora

čitajte in širite

»JUTRO«

Renomirano tekstilno podjetje išče mlajšega, dobrega

manufakturista

kot potnika za dravsko banovino Ponudbe pod »516« na ogl. odd. »Jutra«

Potrži globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša dobrosrčna in iskreno ljubljena mama, stara mama, sestra, tašča, teta, gospa

Marija Mesar roj. Ferjan
posestnica

dne 3. januarja 1939 ob 3. zjutraj po daljši bolezni, previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage pokojnice bo v četrtek, dne 5. januarja ob 4. uri pop. iz hiše žalosti na domače pokopališče.

JESENICE, 3. januarja 1939.

Žalujejoci otroci:

Marija, Franc, Fanica in ostalo sorodstvo